

PATVIRTINTA
Kauno rajono savivaldybės tarybos
2022 m. rugpjūčio 25 d. sprendimu Nr. TS-274

**KAUNO RAJONO SAVIVALDYBĖS
KULTŪROS STRATEGIJA 2022–2027 M.**

2022 m.
Kauno rajonas

Turinys

Įvadas.....	3
Kultūra – strateginiuose valstybės dokumentuose.....	5
Kauno rajono kultūros aplinkos analizė.....	17
Gamtinė ir teritorinė aplinka.....	17
Socialinė aplinka.....	18
Ekonominė aplinka.....	19
Kauno rajono kultūros situacijos analizė.....	21
Kultūros įstaigų tinklas, renginiai.....	21
Kultūrinį identitetą formuojantys renginiai ir iniciatyvos.....	22
Kultūros finansavimas.....	24
Investicijos į Kauno rajono kultūros įstaigų infrastruktūrą.....	25
Kultūros įstaigų žmogiškieji ištekliai.....	27
Kultūros centrų veikla.....	29
Muziejų veikla.....	31
Bibliotekų veikla.....	32
Nevyriausybinių, bendruomeninių organizacijų ir jaunimo politika.....	34
Garliavos meno mokykla.....	35
Kauno rajono savivaldybės kultūros lauko stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė.....	36
Kauno rajono savivaldybės kultūros būklės apibendrinimas.....	38
Kauno rajono savivaldybės kultūros vystymosi vizija, prioritetinės kryptys ir tikslai.....	43
Kauno rajono kultūros strategijos įgyvendinimo priemonių planas.....	45
Kauno rajono savivaldybės kultūros strategijos įgyvendinimo nuostatos.....	52

Įvadas

Kultūra neapibrėžtumo kupiname pasaulyje išlieka matomu ir svarbiu demokratijos, asmens ir valstybės tapatybės formavimo, bendruomenių telkimo ir darnios visuomenės kūrimo, visaverčio gyvenimo ir pažangos, ekonominio augimo elementu. 2019 m. patvirtintoje Lietuvos kultūros politikos strategijoje, formuojančioje nacionalinę kultūros politiką, apibrėžtas siekis „užtikrinti reikšmingą kultūros indėlį, kuriant darnią Lietuvos visuomenę, orų nacionalinį ir europietiškąjį tapatumą, socialinę ir ekonominę gyventojų gerovę, tarptautinį valstybės prestižą ir konkurencingumą.“ Ši strategija nubrėžia tris Lietuvos kultūros politikos kryptis: subalansuota ir integrali kultūros politika, kūrybinga asmenybė ir stiprios tapatybės visuomenė, vertę kurianti kultūra.

Europos kultūros darbotvarkė daro įtaką Lietuvos kultūros darbotvarkei. Kaip teigiama Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame 2030 m. plane, pastaroji „įtvirtina kultūros vaidmenį stiprinant socialinę sanglaudą, pilietinę visuomenę, kuriant pridėtinę ekonominę vertę, vystant ir palaikant visuomenės tapatybę“. Pripažįstama, kad kultūra – tai ištekliai, reikalingi kuriant teritorinį vietos ir joje gyvenančios bendruomenės identitetą, palaikantį „minkštąjį“ šalies ar regiono konkurencingumą, unikalumą, kuriantį vietos patrauklumą.

Europiniame kultūros kontekste išskirtina 2020 m. pradėta Europos komisijos Naujojo europinio

Bauhauzo iniciatyva, kuri per kultūrinius ir kūrybinius procesus susieja žaliąjį kursą ir gyvenamąsias erdves. Ši iniciatyva kuria bendradarbiavimo jungtį tarp mokslo ir technologijų ir meno bei kultūros pasaulių. Naujasis europinis Bauhauzas – kūrybiškas tarpdalykinis judėjimas, kuris ypač reikalingas tvarios ateities kūrimui. Ši iniciatyva apibrėžia naujas reikšmes to, kas yra gražu. Tai – „įtraukios ir prieinamos erdvės, kuriose įvairių kultūrų, disciplinų, lyčių ir amžiaus grupių dialogas teikia galimybę įsivaizduoti geresnę erdvę visiems, įtraukesnė ekonomika, kurioje turtas tinkamai paskirstomas, o erdvės – įperkamos; <...> tvarūs sprendimai, kuriais sukuriamas mūsų sukurto pasaulio ir planetos ekosistemų ryšys; <...> turininga patirtis, įkvėpta kūrybiškumo, meno ir kultūros ir tenkinanti mūsų nematerialinius poreikius“.

Kultūros plėtrą Kauno rajone vertinant kaip šiuo metu ir ateityje svarbų ir neatsiejamą nuo visuomeninio gyvenimo raidos elementą, rajono strateginio planavimo sistemą papildoma Kauno rajono savivaldybės kultūros strategija 2022–2027 m. (toliau – KS), kuria siekiama išgryninti savivaldybės kultūros plėtros kryptis iki 2027 m.

KS paskirtis – apibrėžti Kauno rajono kultūros plėtros viziją, numatyti prioritetus bei tikslus ir uždavinius, kurie yra svarbūs šiai vizijai įgyvendinti. Šia strategija siekiama darniai ir pažangiai

plėtoti Kauno rajono kultūrą, išskiriant kultūros indėlį ilgalaikiai rajono bei regiono raidai, taip pat pabrėžiant rajono savitumą Lietuvos bei Europos kontekste. Po sėkmingo ir reikšmingo Kauno miesto bei Kauno rajono bendradarbiavimo projekte „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“, svarbu atsižvelgti į Kauno miesto ir Kauno rajono kultūrinių jungčių plėtrą.

KS yra Kauno rajono kultūros plėtojimo dokumentas, papildantis Kauno rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginį plėtros planą, todėl svarbu šiuos abu dokumentus traktuoti kaip visumą. KS rengiama atsižvelgiant į galimybes naudoti šį dokumentą ES struktūrinių fondų paramai gauti, taip pat pasinaudoti kitų finansinių išteklių teikiamomis galimybėmis įgyvendinti tarptautinius, regioninius ar nacionalinius kultūros plėtros projektus. Atsižvelgiant į tai, kad kultūrinio identiteto formavimuisi įtakos turi bendra savivaldybės politika, svarbu artimiausiu laikotarpiu ir toliau vienyti skirtingas bendruomenes, turinčias savitas tradicijas, kurti sąlygas joms puoselėti kultūrinės vertybes. Taip tikimasi sukurti kultūrinę aplinką, padėsiančią išlaikyti ir toliau stiprinti rajono kultūrinį identitetą.

Rengiant KS buvo siekiama įvertinti esamą situaciją, todėl buvo atlikta valstybės strateginių dokumentų analizė, kiekybinių ir kokybinių duomenų analizė. Buvo suorganizuoti nuotoliniai ir kontaktiniai susitikimai su kultūros darbuotojais. Šių susitikimų metu išgrynintos rajono kultūros kryptys, parengta stiprybių ir silpnybių bei galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė, vyko nuolatinis dialogas tarp KS rengėjų ir rajono kultūros sektoriaus.

Strateginių valstybės dokumentų apžvalga, išskiriant kultūros politikos srityje brėžiamas kryptis, leido suformuoti bendrą Lietuvos kultūros lauko ateities paveikslą. Atitinkamai vėliau buvo atlikta gamtinės, teritorinės, socialinės ir ekonominės Kauno rajono aplinkos apžvalga bei kultūros situacijos analizė, kuriose pateikiama faktinė medžiaga papildoma ir pagrindžia arba leidžia paaiškinti SSGG analizėje išryškėjusias problemas, matomas galimybes. 2020 m. Lietuvos kultūros ministerijos užsakymu atliktas tyrimas „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis“ padėjo formuoti įžvalgas dėl kultūros paslaugų plėtojimo rajone. Analitiškai susietose dokumentuose brėžiamos ateities kryptys, kiekybiniai ir kokybiniai Kauno rajono kultūros lauko duomenys, reprezentuojantys esamą Kauno rajono kultūros padėtį ir leidžiantys formuoti ateities perspektyvas, pristatomi apibendrinimo skiltyje, joje atsispindi KS vizija, prioritetai, tikslai, uždaviniai. Dokumento pabaigoje pateikiamas KS priemonių planas ir jo įgyvendinimo nuostatos.

KS rengimo metu įprastą gyvenimą stipriai paveikė 2020 m. pradžioje kilusi koronaviruso (COVID-19 liga) pandemija. Reaguojant į pandemijos sukeltus iššūkius įvairiose, tokiose kaip sveikatos, socialinės apsaugos, kultūros ir švietimo srityse, buvo priimami greiti sprendimai, skirti viruso plėtrai stabdyti, reikėjo greitai reaguoti ir prisitaikyti prie pakitusio visuomeninio gyvenimo – ne tik asmeninio, ekonominio, bet ir kultūrinio. Pandemija pakeitė ir Kauno rajono gyvenimą – ekonominę, socialinę, kultūrinę ir kitas aplinkas, dėl infekcijos pandemijos sustiprėjo informacinių

technologijų taikymas. Iki šiol nėra aišku, ar atsiradę pokyčiai yra trumpalaikiai ar ilgalaikiai, todėl svarbu ir KS numatytus prioritetus, tikslus ir uždavinius naujai peržiūrėti pandemiją suvaldžius.

KS yra rengiama pagal Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas, kuriose nurodoma, kad „savivaldybės atskirų ūkio šakų (sektorių) plėtros programose, kai tokias programas rengti numatyta įstatyme, pateikiamos aplinkos analizės išvados, nustatomi tikslai, uždaviniai, jų vertinimo kriterijai ir siekiamos reikšmės“.

Kultūra – strateginiuose valstybės dokumentuose

Rengiant Kauno rajono kultūros strategiją atlikta strateginių valstybės dokumentų peržiūra, išskiriant naujausius po Kauno rajono strateginio plėtros plano 2021–2027 m. rengimo patvirtintus dokumentus. Tai atlikta siekiant peržiūrėti ir papildyti Kauno rajono strateginės plėtros plane suformuluotus kultūros valdymo srities tikslus ir uždavinius.

Analizuoti dokumentai:

1. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas (toliau – LR BP)
2. 2021–2030 metų Nacionalinis pažangos planas (toliau – NPP)
3. Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa
4. 2021–2030 metų Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos kultūros ir kūrybingumo plėtros programa
5. Lietuvos kultūros strategija „Kultūra 2030“
6. Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos koncepcija
7. Lietuvos regioninės politikos Baltoji knyga
8. Lietuvos kultūros politikos kaitos gairės
9. Lietuvos Respublikos kultūros pagrindų įstatymas
10. Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymas

1. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą (toliau – LR BP) sudaro koncepcija – 30 metų trukmės planavimo dokumentas (iki 2050 m.), kurią 2020 m. patvirtino Seimas ir 2021 m. patvirtinti LR BP sprendiniai – 10 metų trukmės planavimo dokumentas (iki 2030 m.). LR BP koncepcija dera su aukščiausio lygmens strateginiais dokumentais – Valstybės pažangos strategija ir Nacionalinio saugumo strategija, o LR BP sprendiniai su Nacionaliniu pažangos planu. LR BP sprendiniais siekiama:

„<...> valstybės integracijos ir konkurencingumo tarptautinėje plotmėje, taip pat mažinti ekonominius, socialinius ir regioninius netolygumus, teikti kokybiškas ir visiems prieinamas viešąsias paslaugas, užtikrinti būtinus sisteminius pokyčius, skirtus aplinkos ir klimato kaitos

iššūkiams įveikti šalies viduje; atsakingai vartoti, naudoti išteklius, saugoti, įveiklinti gamtos ir paveldo vertybes, nuolat kurti vietovės, savivaldybės, regiono, šalies tapatybę, aukštą savo, šeimos, bendruomenės, visuomenės gyvenimo kokybę, diegiant visuomenėje holistinį požiūrį, įpročius, elgesio modelius, atkakliai siekiant valstybės pažangos, konkurencingumo, palaiptinio perėjimo prie žiedinės ekonomikos, prisitaikant prie klimato kaitos ir didinant atsparumą globaliems iššūkiams. <...>“

LR BP išryškunami konkurencingai valstybei sukurti reikalingi sprendiniai, šios strategijos apimtyje labiausiai susiję su kultūros sritimi – teikti prioritetą žmogiškųjų išteklių ir gyvenimo kokybei ir taip pat didinti šalies matomumą, stiprinant šalies tapatybę, plėtojant kultūrą, turizmo paslaugas per gamtinių rekreacinių kultūrinio turizmo išteklių įveiklinimą, jų pasiekiamumo didinimą. Siekiama didinti turizmo ir kultūros sričių ekonominį aktyvumą, gerinant kultūros ir turizmo objektų pasiekiamumą.

Kauno rajonui aktualūs LR BP šalies kultūrinio potencialo aktualizavimo Vilniaus ir Kauno partnerystėje keliami prioritetai – bendri kultūriniai renginiai, bendri projektai kultūros paveldo ir šiuolaikinės kultūros srityse, kartu vystomas Kultūros ir kūrybinės industrijos (toliau – KKI) sektorius ir šalies identiteto palaikymas. Atsižvelgiant į turimus gausesnius kultūrinius išteklius tiek Vilniaus m. sav., tiek ir Kauno m. sav., žiedinėse savivaldybėse skatinamas bendros pridėtinės vertės kūrimas, efektyviai panaudojant išteklius ir mobilumą.

LP BP pateikiami ir sprendiniai, parengti remiantis Kultūros indekso skaičiavimo metodika. Remiantis šia metodika, savivaldybės suklasifikuotos ir nustatyta, kad Kauno r. savivaldybė priskiriama kaimiško tipo savivaldybei ir išskirti veiklos prioritetai – kultūros paslaugų teikėjų tinklo efektyvinimas ir kultūros paslaugų tiekėjų turimų išteklių ir sukuriamos vertės disbalanso mažinimas (iki 2025 m.), o visos šalies mastu - bazinių kultūros paslaugų prieinamumo didinimas (iki 2030 m.). „<...> Nustatyti šiuos veiklų prioritetus: jungtiniai, skirtingų kultūros ir meno sričių, projektai organizuojami kelių vykdytojų ar keliose regiono savivaldybėse, siekiant tolygaus kultūros ir meno projektų įgyvendinimo regione; turimų gamtos ir kultūros paveldo objektų įveiklinimas ir pritaikymas šiuolaikiniams visuomenės poreikiams; veiklos, nukreiptos į kultūros paslaugų sezoniškumo mažinimą; profesionalaus meno sklaidos projektai, organizuojami kelių savivaldybių teritorijoje; aukštesnės meninės vertės kultūrinių paslaugų plėtojimas pritraukiant kultūrinį turinį iš didesnių urbanistinių centrų, <...> sudaryti prielaidas vietos bendruomenėms ir kūrėjams kurti aplinką bei teikti plataus spektro kultūrinės paslaugas; skirtingų kultūros sričių sklaida, siekiant peržengti jų lokalumą ir sezoniškumą; kultūros ir kitų sričių (socialinė sritis, sveikata, švietimas ir kt.) sąveikos skatinimas, sprendžiant bendruomenių problemas; šiuolaikinės kultūros ir kultūros paveldo sąveikos, siekiant platesnės kultūros reiškinių įvairovės.<...>“

Kaimiškųjų teritorijų aptarnavimo srityje siekiama teritorinių kultūros prieinamumo netolygumų mažinimo ir geresnio skirtingų kultūros paslaugų teikėjų lygmenų bendradarbiavimo, taip pat sistemiškumo, efektyvumo dalinantis infrastruktūra ir / arba žmogiškaisiais ištekliais, ieškant galimybių bendradarbiauti su privačiu sektoriumi, įstaigoms tarpusavyje (ugdymo ir kultūros paslaugos, sveikatos priežiūros ir socialinės paslaugos, socialinės paslaugos ir kultūros paslaugos) arba su gretimomis savivaldybėmis, kultūros paslaugas dalinai integruojant ugdymo procese kuriant vietas ar regiono tapatybę. Vystant kaimo gyvenamąsias vietas siūloma diegti skaitmenines technologijas, skaitmeninti viešųjų paslaugų teikimą, efektyvinti jų veikimo greitį, kurti viešųjų, bendruomeninių paslaugų, vietinės rinkos, kultūrinių mainų platformas, viešosiomis investicijomis stiprinti kultūrinę ir bendruomenines veiklas. Atsižvelgiant į darnaus vystymosi tikslus, išnaudoti švarios energijos ir mobilių paslaugų galimybes.

Remiantis LR BP sprendiniais regionų plėtrai vystyti formuojamų partnerysčių grupių skirstymu atkreiptinas dėmesys į tai, kad Kaunas, Marijampolė ir Alytus ir jų įtakos zonoje esantys lokalūs centrai, susieti funkciniais ryšiais sudaro Pietų Lietuvos partnerysčių grupę. Šios grupės plėtros prioritetas – aukštos technologijos, pramonė, logistika ir rekreacija. LR BP yra išdėstoma, kokie sprendiniai siūlomi lokaliems ir vietiniams centrams – dominuojantiems Kauno rajono erdvinės sistemos elementams. Teigiama, kad prioritetais laikytina kokybiškos vietinės paslaugos, efektyvus mobilumas ir susisiekimas, vietinė produkcija, intensyvaus naudojimo ir tankumo kompaktiškumo principas, vietiniuose centruose papildoma urbanizuotų teritorijų regeneracija, vietinės produkcijos kompaktiškumo principu. Viešąsias investicijas kreipti į specializuotų ekonominių veiklų rėmimą, vystant trūkstančių paslaugų tinklą, regeneruojant apleistas teritorijas, vystant bemotorio transporto infrastruktūrą, skatinant gyventojų iniciatyvumą ir bendruomeniškumą, vietiniuose centruose papildoma subalansuoto paslaugų tinklo kūrimu, sociokultūrinių bendruomenių veiklų skatinimu, esant poreikiui apleistų teritorijų regeneracija ir daugiafunkciniu infrastruktūros pernaudojimu. Pagal LR BP vietos lygmeniu veikianti kultūrinė infrastruktūra yra priskiriama būtinojo poreikio paslaugoms.

LR BP sprendiniuose numatomas Kačerginės, Kulautuvos ir Zapyškio kurortinės teritorijos rekreacinės infrastruktūros, siekiant didinti lankytojų skaičių ir įveikinti rekreacinius išteklius, stiprinimas. Egzistuojanti Kauno regiono specializacija, paremta žinių ekonomika, europinio mokslo, aukštųjų ir informacinių technologijų, kultūros bei turizmo centrų vystymu ir koncentracija su išvystyta tarptautinio susisiekimo ir logistikos infrastruktūra taip pat toliau turėtų būti vystoma.

Viešųjų paslaugų sprendiniai LR BP apima ir kultūros paslaugų teikimą – siekiant kultūros paslaugų tinklo stiprinimo pabrėžiamas kompleksinio požiūrio taikymo poreikis, kultūros objektų ir jų vykdomų funkcijų apjungimas į tinklą, socialinio kapitalo – kompetencijų, kultūros bendruomenės tarpusavio ryšių, o ne tik vietos infrastruktūros gerinimas, pasitelkiant investicijas.

Ateities finansavimo prioritetai – „minkštosios investicijos“, nukreipiant lėšas į turinio kūrimą, kompetencijų kėlimą ir visuomenės įtraukimą vietos lygmeniu. Partnerysčių vystymas su kitais sektoriais ir vietos bendruomene matomas kaip kultūros ir meno įstaigų veiklos kokybės, efektyvumo ir prieinamumo didinimo įrankis.

LR BP teigiama, kad „<...> darnaus vystymosi strategijose kultūros paveldas traktuojamas kaip pagrindinė priemonė, padedanti išvengti kultūrinės globalizacijos, taip pat akcentuojamas teigiamas kultūros paveldo poveikis tvarių bendruomenių kūrimo ir ekonominio vystymosi procesuose. Įveiklinant per skirtingas partnerystes kultūros paveldo išteklius, siekiama formuoti skirtingas regionų tapatybes bei išlaikyti jų autentiškumą.“, todėl būtina kultūros paveldą įtraukti į regioninio planavimo ir valdymo sistemas, rengiant bendrus kelių regionų planavimo dokumentus. Kultūros paveldo srityje prioritetai skiriami universalaus dizaino sprendiniams kultūros paveldo objektuose, glaudesniajam bendradarbiavimui tarp valstybės ir savivaldos institucijų, plečiant dalyvių ratą – įtraukiant privačias iniciatyvas, formuojant regionines partnerystes, skatinant regionines partnerystes, mecenatystę ir kitas rėmimo formas.

Remiantis LR BP sprendiniais turi būti skatinama saugomo kultūrinio kraštovaizdžio, materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo bei kultūros paslaugų sinergija, pasitelkiant ir tradicines ir šiuolaikines kultūros objektų įveiklinimo priemones. Paveldo išsaugojimo srityje prioritetą teikti bendruomenių, įskaitant religines, įsitraukimui. Regionuose aukštos kokybės kultūrinių paslaugų plėtra planuojama pritraukiant turinį iš urbanistinių centrų, tokio tipo turiniui ir universaliems socialinės aplinkos tikslams pritaikant vietos infrastruktūrą. Gerai išvystyto bibliotekų ir kultūros centrų tinklo pasitelkimas matomas kaip svarbus faktorius užtikrinant bendrųjų kultūros edukacijos paslaugų prieinamumą ir palankaus kultūrinio konteksto sukūrimą, ypač vaikams ir jaunimui. Siekiama sudaryti sąlygas bendruomenėms ir vietos suinteresuotosioms šalims teikti bazines (aukšto naudojimo dažnumo, žemo sudėtingumo) kultūros paslaugas vietos lygmeniu, siekiant jų tolygumo įtraukti kitus sektorius, pavyzdžiui, nevyriausybinių ar privatų. Tokiu būdu būtų sutelkiami finansiniai, žmogiškieji bei infrastruktūros ištekliai, sukuriamos profesionalaus ir mėgėjų meno partnerystės. Svarbus ir tarptautinio bendradarbiavimo kultūros srityje aspektas – jis gali padėti pasiekti didesnę kūrybos produktų ir kultūros paslaugų įvairovę, padidinti vietos kultūros sektoriaus veiklą profesionalumą ir tvarumą.

Dėmesys LR BP skiriamas ir etnografiniams regioniniams, pasižymintiems istoriškai susiformavusias kultūriniais ypatumais, nustatomi etnografinių regionų įveiklinimo prioritetai – horizontalios partnerystės, bendrų planavimo dokumentų rengimas, etnografinių tradicijų integravimas į kultūros, edukacines ir sklaidos programas, etno potencialo įveiklinimas kultūros kelių, turizmo ir rekreacinėje infrastruktūroje, etnografinių kaimų ir regioninių dvarų ir dvaro

sodybų įveiklinimas, įvairaus etnoturizmo skatinimas, etnografinių eksponatų kaupimas, muziejų ir edukacinių centrų etnokultūrai palaikyti steigimas.

Artimiausiu metu bus rengiama LR BP įgyvendinimo programa, kurioje bus nustatyti jo sprendinių įgyvendinimo būdai ir priemonės, siektini rodikliai, terminai, atsakingos institucijos, t. y. konkretus veiksmų planas, kurį tvirtins Vyriausybė, todėl svarbu užtikrinti, kad Kauno rajono kultūros strategija ir kiti su ja susiję dokumentai bus peržiūrėti ir suderinti bei tikslingai prisidės prie sprendinių įgyvendinimo.

2. 2 021–2030 metų Nacionalinis pažangos planas (NPP)

Rengiant Kauno rajono kultūros strategiją taip pat svarbu atkreipti dėmesį į Nacionaliniame pažangos plane (toliau – NPP) 2021–2030 metų laikotarpiui išdėstytus tikslus ir uždavinius kultūros srityje, nes rengiant Kauno rajono savivaldybės strateginės plėtros planą 2021–2027 metams vadovautasi dar senuoju Nacionalinės pažangos planu.

Kultūros sričiai suformuluotas ketvirtasis strateginis plano tikslas – stiprinti tautinį ir pilietinį tapatumą, didinti kultūros skvarbą ir visuomenės kūrybingumą. NPP dėstoma, kad „kultūra ne tik palaiko įprastines ar kuria naujas normas, vertybes, ugdančias asmens sąmoningumą ir moralinį jautrumą, bet yra svarbus veiksnys, stiprinantis piliečių sutelktumą dalyvauti bendruomeniniuose procesuose“.

NPP pabrėžiama, kad įgyvendinant ketvirtąjį strateginį tikslą siekiama didinti kultūros vaidmenį visuomenėje, didinti gyventojų įsitraukimą ir indėlį į kultūrą, skatinti kūrėjus kurti, stiprinti istorinę atmintį, atgaivinti visuomenei ir vietos bendruomenėms svarbų kultūros paveldą.

Pagrindinių tikslo pasiekimo rodiklių poveikis bus matuojamas per gyventojų, kurie patys aktyviai dalyvauja kultūrinėse veiklose, procentinę dalį ir gyventojų, kurie per pastaruosius 12 mėn. vartojo bent 4 kultūros produktus / naudojami kultūros paslaugomis gyvai, procentinę dalį.

3. Aštuonioliktosios Vyriausybės programa

XVIII-osios Vyriausybės programos III-iaame skyriuje „Misija – asmenybės ir visuomenės gyvenimo kokybę keičianti kultūra“ teigiama, kad „kultūra, kūrybiškumas ir talentas yra svarbiausi Lietuvos išteklių, nulemiantys brandžios laisvos asmenybės ir pilietinės visuomenės raidą. Kūrybiškumas – svarbiausia savybė, lemianti dirbtinio intelekto ir technologijų galimybes ateities Lietuvoje.“ Prioritetu įvardijamas kultūros ir švietimo ryšys. Programoje teigiama, kad „kultūra – puikus visuomenės socialinių problemų sprendimo įrankis. Ji privalo tapti neatsiejama žmogaus gyvenimo dalimi, o tai pasiekti galima tik padarius kultūrą visiems prieinamą ir įtraukią.

Šiuolaikinėje visuomenėje ne tik žmogus turi ieškoti kultūros, bet ir kultūra turi artėti prie žmogaus“. Paveldo srityje akcentuojama efektyvi, išmintinga paveldotvarka.

Šiuolaikinės kultūros politikos vertybės – inovacijos, tvarumas, darnusis vystymasis. „Kultūros politika šalyje stokoja nuoseklumo ir tęstinumo, aiškaus sutarimo dėl kultūros krypčių ir formų pariteto.“ Keliama atstovavimo „kiekvienam kultūros srities atstovui – tiek valstybės, tiek visuomeniniam ar privačiam“, naujų, originalių meno ar kūrybiškumo formų matymo būtinybė. Programoje teigiama, kad „valdžia nekuria kultūros, tačiau užtikrina orias sąlygas ją kurti ir jai tobulėti“, įvardijama, kad Vyriausybė sieks, kad: būtų užtikrinama kultūros įvairovės ir kokybiškų kultūros paslaugų pasiūla visos šalies gyventojams, mažinant socialinę ir regioninę atskirtį; šalies nevyriausybinis kultūros sektorius taptų visaverčiu kultūros politikos įgyvendinimo dalyviu; ilgalaikės kultūros strategijos įgyvendinimas būtų užtikrintas taikant prognozuojamą nacionalinių ir regioninių programų, institucijų ir organizacijų finansavimą; padidėtų skaitmeninio kultūros turinio ir paslaugų įvairovė, kokybė ir prieinamumas; kultūros ir kūrybinės industrijos būtų įgalintos geriau atskleisti savo ekonominį ir kūrybinį potencialą; didėtų kultūros konkurencingumas šalies ir tarptautiniu mastu; materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo apsaugos ir valdymo priemonės būtų efektyvios; visuomenė būtų atspari informacinėms grėsmėms, turėdama visas galimybes naudotis valstybės teikiamais informaciniais ištekliais. Nurodomi šie 2030 m. sėkmės rodikliai: „į kultūrinės ir kūrybinės veiklas įsitraukę 50 proc. šalies gyventojų (šiandien – 22,5 proc.); intelektine nuosavybe pagrįstų produktų dalis, palyginti su bendru Lietuvos eksportu, – 8 proc.; pasauliniame spaudos laisvės indekso reitinge (tarptautinė nevyriausybinių organizacijų „Reporteriai be sienų“) Lietuva – pažangiausių šalių dvidešimtuose (šiandien – 28 vieta).“

4. 2021–2030 metų Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos kultūros ir kūrybingumo plėtros programa

Rengiant Kauno rajono savivaldybės kultūros strategiją ypač aktuali yra Kultūros ministerijos plėtros Kultūros ir kūrybingumo plėtros programa 2021–2030 metams (toliau – KKPP). KKPP tiesiogiai siekiama įgyvendinti NPP suformuluotus tikslus, sietinus su kultūros valdymo sritimi. Kiekvienam iš NPP kultūros valdymo sričiai priskirtų uždavinių KKPP suformuluojama pagrindinė problema:

1.9 uždavinys. Didinti kultūros ir kūrybinių industrijų potencialą ir skatinti kūrybiniu turiniu grįstų naujų produktų ir paslaugų kūrimą. Sprendžiama problema: neišnaudojamas KKI potencialas kurti aukštos pridėtinės vertės ekonomiką ir inovatyvias socialines paslaugas sistemiskai ir specifiskai neauginant paties KKI sektoriaus.

4.1 uždavinys. Skatinti gyventojus dalyvauti kultūrinėse veiklose ir prisidėti prie kultūros plėtros. Sprendžiama problema: neaktyvus gyventojų dalyvavimas kultūroje ir netolygus jos vartojimas nesutelkia kultūros potencialo sąmoningai visuomenei ugdyti.

4.2 uždavinys. Gerinti sąlygas kuriantiems Lietuvoje ir didinti Lietuvos kultūros sklaidą užsienyje. Sprendžiama problema: visuomenės atvirumo tautinėms mažumoms stoka trukdo kurti darnią daugiakultūrę pilietinę valstybę.

4.3 uždavinys. Skatinti visapusišką tautinių mažumų integraciją. Sprendžiama problema: neturinės aiškumo sąlygos kūrybai neužtikrina kūrybinio potencialo puoselėjimo ir jo konkurencingumo.

4.5 uždavinys. Stiprinti istorinės atminties aktualizavimą visuomenėje. Sprendžiama problema: istorinės atminties pristatymas per kultūros paslaugas neskatina visuomenės susidomėjimo ir įsitraukimo.

4.6 uždavinys. Atgaivinti visuomenei reikšmingą kultūros ir tautinį paveldą ir didinti jo naudojimą visuomenės poreikiams. Sprendžiama problema: kultūros paveldas kaip unikalūs ištekliai nėra efektyviai naudojami kurti pridėtinę vertę šalies ekonomikoje ir stiprinti tautinę tapatybę.

4.7 uždavinys. Didinti lietuvių kalbos aktualumą globalizacijos ir technologinių pokyčių kontekste. Sprendžiama problema: IT pažanga ir globalizacija kelia lietuvių kalbai ir tarmėms gyvybingumo skaitmeninėje terpėje ir kalbinio tapatumo iššūkių.

5. Lietuvos kultūros politikos strategija „Kultūra 2030“

Esminis Lietuvos kultūros politikos strategijos (toliau – Strategija) siekis – užtikrinti reikšmingą kultūros indėlį, kuriant darnią Lietuvos visuomenę, orų nacionalinį ir europietiškojį tapatumą, socialinę ir ekonominę gyventojų gerovę, tarptautinį valstybės prestižą ir konkurencingumą.

Strategija remiasi nuostata, kad kultūra yra lemiamas nacionalinės pažangos, asmens ir bendruomenės savivertės, įvairių kūrybingumo formų bei inovacijų veiksnys. Be kultūros veiksnio neįmanoma šiuolaikiška politinės demokratijos raida, ekonominis augimas, visuomenės gebėjimas kritiškai mąstyti, socialinė darna ir visavertis kiekvieno Lietuvos piliečio gyvenimas.

Strategija formuluoja uždavinius, kuriuos įgyvendinus kultūros sektorius kurtų didesnę vertę, o valstybė ir jos gyventojai kur kas geriau ja naudotųsi – taip, kaip kitose brandžiose Europos ir pasaulio visuomenėse.

Lietuvos kultūros politikos strateginis tikslas, kryptys, uždaviniai

STRATEGINIS TIKSLAS			
<i>Darniai visuomenei ir gerovei kurti įtrauki kultūra</i>			
I KRYPTIS	II KRYPTIS		III KRYPTIS
Subalansuota ir integrali kultūros politika	Kūrybinga asmenybė ir tvirtos tapatybės visuomenė		Vertę kurianti kultūra
1 tikslas Stiprinti valstybinio, savivaldos ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą, mažinant kultūrinę atskirtį ir netolygumus.	2 tikslas Skatinti kurti ir dalyvauti kultūroje.	3 tikslas Formuoti savo tapatumą kuriančios visuomenės kritinį mąstymą ir pilietiškumą.	4 tikslas Kurti tvarią socialinę ir ekonominę kultūros vertę nacionalinei pažangai.
1.1 uždavinys: Užtikrinti lyderystę ir funkcijų proporcingumą kultūros įstaigų tinkle.	2.1 uždavinys: Ugdyti ir palaikyti talentus, suteikiant tinkamas sąlygas kūrybai skirtingose meno srityse.	3.1 uždavinys: Stiprinti gyventojų ir institucijų atsparumą informacinėms grėsmėms, pilietinį aktyvumą ir žinias.	4.1 uždavinys: Užtikrinti kultūros politikos vaidmenį formuojant ir įgyvendinant nacionalinius prioritetus.
1.2 uždavinys: Didinti kultūros ir meno įstaigų veiklos kokybę ir efektyvumą, optimaliai paskirstant paslaugas jų tinkle.	2.2 uždavinys: Skatinti tolygų, aukštos vertės ir įvairių raiškos formų kultūros prieinamumą įvairioms visuomenės grupėms.	3.2 uždavinys: Stiprinti visuomenės kritinį mąstymą, profesionaliai vertinant kultūros reiškinius.	4.2 uždavinys: Sutelkti kultūros išteklius socialiniam kapitalui ugdyti.

1.3 uždavinys: Užtikrinti kultūros srities žmogiškųjų išteklių tvarumą, sutelkiant resursus ir siekiant tolygaus jų paskirstymo.	2.3 uždavinys: Plėtoti dalyvavimą įvairioje kūrybinėje veikloje, ugdant kultūrinės kompetencijas visą gyvenimą.	3.3 uždavinys: Plėtoti nacionalinį sąmoningumą, materialaus ir nematerialaus paveldo pažinimą šiuolaikinėje visuomenėje.	4.3 uždavinys: Skatinti kultūros ir kūrybinių industrijų verslumą ir dalyvavimą kuriant inovacijas.
--	---	--	---

6. Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos koncepcija

Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos koncepcijos (toliau – Koncepcija) siekis – suformuoti darnaus vystymosi principais grįstos materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos kryptis, atsižvelgiant į bendruosius šalies vertybinius prioritetus, tobulinant esamą teisinį reguliavimą, plėtojant į rezultatus orientuotą kultūros paveldo apsaugos valdymą, užtikrinant integralią ir ilgalaikę valstybės pažangą kultūros paveldo apsaugos srityje.

41. Kultūros paveldo išsaugojimo ir aktualizavimo politikos uždaviniai:

- 41.1. Sukurti efektyvią ilgalaikę materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo apsaugos nacionalinę plėtros programą;
- 41.2. Efektyvinti materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo apsaugos valdyseną;
- 41.3. Užtikrinti materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo ištyrimą, atskleidimą, susistemtinimą ir išsaugojimą;
- 41.4. Stiprinti materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo vertės suvokimą, jo įvairovę, savitą skirtingų kultūrinių tradicijų sąveiką, pasireiškiančią per kultūros raiškos įvairovę;
- 41.5. Stiprinti ir aktualizuoti dialogą su paveldo bendruomene ir investuotojais;
- 41.6. Stiprinti ir tobulinti finansinių ir nefinansinių paskatų sistemą.

7. Lietuvos regioninės politikos Baltoji knyga

Lietuvos regioninės politikos Baltoji knyga (toliau – Baltoji knyga) parengta siekiant suderinti nacionalinės valdžios ir vietos savivaldos institucijų bei socialinių ir ekonominių partnerių teritorinės sanglaudos vizijas ir veiksmus joms pasiekti. Baltojoje knygoje teigiama, kad visi centrai + papildomi centrai (paslaugų teikimo vietos) turi būti išdėstomi pagal konkrečių vietovių specifiką (regionų ribų keisti nereikia): konsoliduojamos neformaliojo švietimo (dailės, muzikos, sporto ir pan.) ir kultūros įstaigos (pasiekiamos per 30 min.).

Baltojoje knygoje suformuoti trys kultūros sričiai aktualūs uždaviniai ir numatyti juos įgyvendinantys veiksmai:

Antras uždavinys – užtikrinti, kad darnus ir tvarus ekonomikos augimas būtų geografiškai subalansuotas.

6. Atsižvelgiant į regionų geografinę, ekonominę ir kultūrinę specifiką įgyvendinami papildomi plėtros projektai: ekologiškos maisto (tiekimo) grandinės, kūrybinga vietokūra (inicijuojant kūrybines partnerystes, skatinant vietos verslumą, paveldo aktualizavimą ir įsitraukimą į vietos kultūrinį gyvenimą), regioninių kultūrinių inovacijų partnerystės (sociokultūriniai klasteriai, inkubatoriai ir rezidencijos) ir kt.

Trečias uždavinys – sudaryti kokybiško gyvenimo sąlygas visoje Lietuvoje.

9. Gerinamas kultūros paslaugų pasiekiamumas ir gyventojų įsitraukimo lygis. Skatinama tradicinių tautinių bendruomenių kultūrinė ir kūrybinė veikla ir sklaida per regioninius centrus savivaldybėse. Sukuriamas regioninio kultūros projektų finansavimo modelis ir inicijuojami regioniniai socialinio, pilietinio, kultūros paveldo pažinimo, nematerialiojo kultūros paveldo (etninės kultūros) puoselėjimo ir bendruomenių įtraukties projektai. Išbandomas profesionalių meno kolektyvų judumo šalies regionuose modelis.

Ketvirtas uždavinys – pagerinti regionų įvaizdį.

4. Gyventojai skatinami dalytis geromis žiniomis apie savo gyvenamąsias teritorijas ir aktyviau prisidėti prie savo gyvenviečių plėtros. Reguliariai organizuojami regioniniai literatūros, meno ar pilietinių iniciatyvų konkursai, kurių tikslas – skatinti gyventojus skleisti geras žinias apie savo regioną ir aktyviau įsitraukti į jo plėtrą. Plėtojant „Sumanaus regiono“ sistemą sudaromos sutelktinės kūrybos (angl. *crowdsourcing*) galimybės, aktualizuojant ir vertinant informaciją apie paslaugas, vietas, jų privalumus ir gyventojų poreikius.

8. Lietuvos kultūros politikos kaitos gairės

Lietuvos kultūros politikos kaitos tikslas – atnaujinti Lietuvos kultūros politikos modelį, kuris padėtų atskleisti, išsaugoti ir plėtoti visuomenės kultūrinį tapatumą ir kūrybinį potencialą.

Šiam tikslui įgyvendinti numatomos šios Lietuvos kultūros politikos kaitos gairės:

- 1) įtvirtinti kultūrą kaip strateginę valstybės raidos kryptį, teikiant prioritetą kultūros politikai;
- 2) reformuoti ir demokratizuoti kultūros valdymą, plėtojant kultūros savireguliaciją;
- 3) gerinti esamą kultūros sistemos finansavimą, užtikrinant kultūros sektoriaus uždirbtų pinigų grąžą kultūrai;

- 4) užtikrinti autorių teisių ir gretutinių teisių aukšto lygio apsaugą, didinti Lietuvos kūrėjų intelektualinį kapitalą ir juo pagrįstą kūrybinių industrijų konkurencingumą;
- 5) ugdyti kultūrinės žmogaus kompetencijas ir kūrybingumą visą jo gyvenimą;
- 6) formuoti bendrą integralios paveldo apsaugos politiką;
- 7) užtikrinti Lietuvos darnų vystymąsi, derinant paveldosaugos ir aplinkosaugos tikslus su urbanistine plėtra ir erdviniu planavimu;
- 8) didinti kultūros prieinamumą visoje Lietuvoje;
- 9) plėsti Lietuvos kultūrinę erdvę, vienijant Lietuvos atstovus pasaulyje;
- 10) konceptualiai, kryptingai siekiant ilgalaikių tikslų, skleisti Lietuvos kultūrą užsienyje.

9. Lietuvos Respublikos kultūros pagrindų įstatymas

1 straipsnis. Įstatymo tikslas ir taikymas

1. Šio įstatymo tikslas – nustatyti kultūros politikos principus, kultūros politiką formuojančių valstybės ir savivaldybių institucijų kompetenciją ir vaidmenį užtikrinant valstybės, regioninės ir savivaldybių kultūros politikos formavimą bei įgyvendinimą, tarptautinio bendradarbiavimo kultūros srityje tikslus ir jį vykdančius subjektus, kultūros finansavimo šaltinius, kultūros įstaigų sistemą, nacionalinių ir valstybinių kultūros įstaigų, kultūros kompetencijų centrų statusą, kultūros ir meno darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą, nevyriausybinių organizacijų vaidmenį įgyvendinant kultūros politiką, valstybės kultūros ir meno premijų skyrimo sąlygas.

3 straipsnis. Kultūros politikos principai

Kultūros politikos principai yra:

- 1) bendradarbiavimo ir solidarumo – valstybė, savivaldybė, nevyriausybinės organizacijos, bendruomenės ir kiti subjektai bendradarbiauja ir racionaliai naudoja turimus žmogiškuosius, materialinius ir finansinius išteklius puoselėdami, finansuodami, remdami, išsaugodami ar kitais būdais skatindami kultūros sklaidą ir plėtrą;
- 2) darnumo – kultūros politika sudaro darnios ir tolygios visų kultūros sričių raidos sąlygas siekiant darnaus vystymosi tikslų;
- 3) kultūros prieinamumo – valstybė sudaro sąlygas visiems Lietuvos Respublikos gyventojams pažinti kultūros raiškos įvairovę ir dalyvauti kultūroje visoje Lietuvos teritorijoje;
- 4) kultūros tarptautiškumo – valstybė, siekdama stiprinti kultūros įstaigų, kitų kultūros paslaugų teikėjų ir meno kūrėjų potencialą ir konkurencingumą, užtikrina tarptautinę Lietuvos kultūros plėtrą;

5) kūrybos ir saviraiškos laisvės – visi asmenys gali savarankiškai pasirinkti kūrybos išraiškos būdus ir priemones, jiems negali būti kliudoma ieškoti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus;

6) lygiateisiškumo – visi asmenys, nepaisant lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, turi vienodas teises kurti, meninėmis priemonėmis išreikšti savo idėjas ar įsitikinimus ar kitokiomis formomis dalyvauti kultūros ir meno procesuose;

7) racionalaus valdymo – kultūros politikos formavimas ir įgyvendinimas grindžiamas pasiektų rezultatų stebėsenos duomenimis, sudarančiais galimybes priimti pagrįstus sprendimus;

8) tautinio tapatumo – valstybė remia ir skatina lietuvių tautos kultūrinio ir kalbinio tapatumo, istorinio sąmoningumo ir etninių tradicijų išsaugojimą, stiprinimą ir raidą, sudaro sąlygas puoselėti savo tautinį tapatumą ir tradicijas Lietuvoje gyvenantiems kitų tautybių asmenims ir Lietuvos diasporai užsienyje;

9) teisinės apsaugos – valstybė užtikrina veiksmingą autorių, atlikėjų, kultūros ir meno darbuotojų, meno kūrėjų ir kitų kultūros procesuose dalyvaujančių asmenų teisių apsaugą ir gynimą.

Regioninės kultūros politikos tikslas – stiprinti valstybės ir savivaldybių institucijų, nevyriausybinių organizacijų ir bendruomenių bendradarbiavimą mažinant kultūros skirtumus tarp regionų ir regionus sudarančiose savivaldybėse, skatinti tolygią ir tvarią kultūros plėtrą ir kultūros paslaugų teikimą visoje valstybės teritorijoje, užtikrinti etnografinių regionų ir vietovių, kurios kultūriškai ir istoriškai glaudžiai susijusios su konkrečiomis tautinėmis bendrijomis, tapatumo ir savitumo išsaugojimą.

10. Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymas

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato bendrus lietuvių etninės kultūros valstybinės globos pagrindus, etninės kultūros apsaugos ir tęstinumo, plėtros bei turtinimo priemones ir sąlygas, kiek to nereglamentuoja kiti įstatymai.

4 straipsnis. Etninės kultūros valstybinės globos uždaviniai:

- 1) garantuoti etninės kultūros paveldo išsaugojimą bei gyvosios tradicijos tęstinumą;
- 2) laiduoti Lietuvos etnografinių regionų tradicijų savitumo išlaikymą, pažinimą, fiksavimą bei perteikimą;
- 3) suformuoti ir įteisinti etninės kultūros valstybinę globą įtvirtinančių institucijų bei joms pavaldžių etninės kultūros įstaigų ar padalinių sistemą;
- 4) užtikrinti galimybę visiems visuomenės nariams giliau pažinti etninę kultūrą, jos reiškinių įvairovę, laiduoti archyvinės etninės kultūros medžiagos prieinamumą;

- 5) plėtoti visų etninės kultūros šakų mokslinius tyrinėjimus;
- 6) ugdyti brandžios tautinės savimonės asmenybę, integruojant etninę kultūrą į švietimo sistemą;
- 7) puoselėti natūralioje aplinkoje gyvuojančios etninės kultūros raišką;
- 8) ugdyti kalbos etninį savitumą, užtikrinti tarmių ir etninių vietovardžių išlikimą;
- 9) remti etninę kultūrą populiarinančius renginius;
- 10) sudaryti sąlygas etninės kultūros subjektų (kūrėjų ir atlikėjų) meistriškumui tobulinti;
- 11) užtikrinti etninės kultūros subjektų teisių apsaugą;
- 12) garantuoti etninės kultūros propagavimą per visuomenės informavimo priemones ir kompiuterių tinklus, remti lietuvių etninės kultūros skleidimą pasaulyje bei skatinti kitų pasaulio tautų kultūros pažinimą;
- 13) sudaryti sąlygas, mažinančias tautos kultūrai žalingos masinės kultūros įtaką;
- 14) remti užsienyje gyvenančių lietuvių etninę kultūrą, rūpintis jų tautinio tapatumo išsaugojimu, kultūriniu bendradarbiavimu su tautiečiais Lietuvoje;
- 15) teikti valstybės paramą lietuvių etninės kultūros paveldui, išlikusiam lietuvių etninėse žemėse, apsaugoti.

Kauno rajono kultūros aplinkos analizė

Parengta ir atnaujinta vadovaujantis Kauno rajono strateginės plėtros planu 2021–2027 m.

Gamtinė ir teritorinė aplinka

Kauno rajonas yra Lietuvos viduryje, išsidėstęs aplink antrąjį pagal dydį šalies miestą – Kauną. Rajonas šiaurėje ribojasi su Raseinių ir Kėdainių rajonais, rytuose – su Jonavos ir Kaišiadorių rajonais, pietuose su Prienų rajonu, o vakaruose – su Šakių rajonu ir Kazlų Rūdos savivaldybe.

Kauno rajono savivaldybė kaip administracinis teritorinis vienetas priklauso Kauno apskričiai ir pagal teritorinį išsidėstymą kartu su dar penkiomis Lietuvos savivaldybėmis (Vilniaus r., Klaipėdos r., Šiaulių r., Panevėžio r., Alytaus r.) yra žiedinė savivaldybė.

Kauno rajono savivaldybė suskirstyta į 25 seniūnijas, 12 iš jų ribojasi su Kauno miestu, 4 – su kitomis Kauno r. sav. seniūnijomis, o likusios – su kitomis šalies savivaldybėmis. Kauno r. sav. yra 3 miestai (Ežerėlis, Garliava ir Vilkija), 9 miesteliai (Akademija, Babtai, Čekiškė, Domeikava, Kačerginė, Karmėlava, Kulautuva, Lapės, Vandžiogala, Zapyškis) ir 371 kaimas.

Vadovaujantis Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu, tiek Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu, didelė dalis Kauno r. sav. teritorijos yra Kauno miesto

aglomeracinio ir koncentracijos poveikio arealas ir Kauno r. yra vienas tankiausiai apgyvendintų šalies rajonų – gyventojų tankumas 2020 m. siekė 64,5 asmens / kv. km, kai šalies vidurkis buvo 42,8. Kauno r. savivaldybėje pastatoma pusė Kauno apskrities gyvenamųjų namų skaičiaus ir daugiau kaip ketvirtadalis Kauno apskrities negyvenamųjų namų skaičiaus.

Iš viso Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane išskirtos 33 gyvenamosios vietovės, kurios suskirstytos į 5 grupes pagal jų plėtros prioritetus: 1) aukščiausiojo prioriteto; 2) aukšto prioriteto; 3) plėtojami; 4) modernizuojami; 5) neprioritetiniai plėtros arealai.

Pirmų trijų arealų gyvenamosiose vietovėse numatoma plėtra, modernizuojamose gyvenamosiose vietovėse – modernizavimas bei optimizavimas. Neprioritetiniuose plėtros arealuose žemės ūkio sklypų paskirties keitimas gali būti reguliuojamas infrastruktūros mokesčiais. Likusi Kauno r. sav. teritorija priskiriama arba nekategorizuotoms urbanizuotoms gyvenamosioms teritorijoms – čia pagrindinis dėmesys skiriamas infrastruktūrai gerinti, o gyvenviečių užstatymo teritorijos nedidindamos arba nekategorizuotoms neurbanizuotoms teritorijoms, kurios naudojamos rekreacijos, turizmo, sporto, žemės ūkio tikslams.

Kauno rajonas išsidėstęs Lietuvos Vidurio žemumos pietinėje dalyje, didesnė teritorijos dalis – žemumos. Čia susijungia Suvalkijos, Aukštaitijos ir Žemaitijos žemės. Pagal Lietuvos fizinį ir geografinį suskirstymą rajono teritorija patenka į tris Pabaltijo žemumos sritis fizinius ir geografinius rajonus: šiaurinėje dalyje – Nevėžio lygumos pietinė dalis, vakarinė ir pietvakarinė dalis priklauso Nemuno žemupio lygumai, o rytinė dalis – Nemuno vidurupio ir Neries žemupio plynaukštei.

Per Kauno rajono savivaldybės teritoriją eina 3 europinės reikšmės magistralės, 3 magistraliniai keliai, krašto ir rajoniniai keliai, 2 transeuropinio tinklo geležinkelio magistralės. Kauno r. sav. teritorijoje yra Karmėlavos oro uostas, per teritoriją eina 4 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinti vandens keliai.

Trečdalis Kauno apskrities dviračių takų yra išvystyti

Kauno r. sav. yra aukšto, aukštesnio nei kitos žiedinės savivaldybės automobilizacijos lygio.

Kauno r. sav. nustatyta mažesnė, nors ir auganti aplinkos oro tarša, palyginti su kitomis žiedinėmis savivaldybėmis. Aplinkos oro taršos augimui įtakos gali turėti šalia esančio Kauno miesto plėtra bei LEZ besikuriančių pramonės ir gamybos įmonių plėtra.

Socialinė aplinka

Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2021 m. pabaigoje Kauno r. sav. gyventojų skaičius siekė 98 418 asmenų. Kauno rajono savivaldybėje gyventojų skaičius auga. Per trejus metus gyventojų skaičius išaugo daugiau nei 2 tūkst. Kauno rajone vyrauja kaimiškosios

gyvenamosios vietovės: miesto ir kaimo gyventojų santykis Kauno r. sav. yra 13:87, kai šalies – 68:33, Kauno apskrities – 69:31. Labiausiai apgyvendintos Kauno r. sav. seniūnijos: Garliavos, Domeikavos, Karmėlavos, Garliavos apylinkių ir Raudondvario. Aukštas gyventojų tankio rodiklis rodo (64,5 asmens / kv. km), kad Kauno r. sav. šalies kontekste išsiskiria sparčiai besiplečiančiomis gyvenvietėmis artimiausiame Kauno priemiestyje.

Kauno r. sav. gyventojai yra vieni jauniausių Lietuvoje, tačiau pastebimos visuomenės senėjimo tendencijos. 2021 m. pradžioje Kauno r. sav. medianinis (vidutinis) gyventojų amžiaus rodiklis siekė 40 metų. 2021 m. gyventojai iki 14 m. amžiaus sudarė 15,9 proc., 15–64 m. – 68 proc., per 65 m. – 16, 1 proc.

Kauno r. savivaldybėje yra gerai išplėtotas švietimo tinklas – iš viso veikia 63 švietimo įstaigos (iš jų 1 švietimo pagalbos įstaiga, 1 pedagoginė psichologinė tarnyba, 11 privačių švietimo įstaigų, 3 neformaliojo švietimo įstaigos).

Kauno r. savivaldybėje taip pat teikiamas aukštasis mokslas – veikia Vytauto Didžiojo universiteto Žemės ūkio akademija Noreikiškėse, taip pat Lietuvos agrarinių ir miškų mokslo centro kamieninis padalinys – Miškų institutas Girionyse bei Lietuvos agrarinių ir miškų mokslo centro kamieninis padalinys – Sodininkystės ir miškininkystės institutas Babtuose.

Kauno r. savivaldybėje išplėtotos pirminio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugos, teikiamos visuomenės sveikatos priežiūros bei slaugos ir palaikomojo gydymo paslaugos, greitosios medicininės pagalbos stotis su 6 padaliniais išdėstytais tolygiai Kauno r. sav. teritorijoje, tačiau sveikatos priežiūros paslaugų teikimo rodikliai yra tokie pat arba mažesni nei šalies. Yra prielaidų, kad Kauno rajone gyvenantys gyventojai lankosi pas gydytojus gretimose savivaldybėse.

Socialinės paslaugos Kauno r. savivaldybėje teikiamos asmeniui kuo arčiau jo gyvenamosios vietos, tačiau jos nėra tolygiai išplėtotos. Pastebima, kad socialinių pašalpų skaičius ir išlaidos socialinėms pašalpoms Kauno r. savivaldybėje, kaip ir šalyje, apskrityje bei žiedinėse savivaldybėse, mažėjo (2018 m. socialinės pašalpos gavėjų skaičius Kauno r. siekė 1283, 2020 m. – 1042, o socialinės išlaidos 2018 m. buvo 1276,5 tūkst. Eur, 2020 m. – 1230,3 tūkst. Eur) dėl glaudaus tarpinstitucinio bendradarbiavimo sprendžiant socialinės apsaugos problemas, aktyvaus vietos bendruomenės dalyvavimo.

Ekonominė aplinka

Per 2020 m. Kauno apskritis sukūrė 10 164,7 mln. (2018 m. – 8596,3 mln.) Eur bendrojo vidaus produkto, tai sudarė 20,5 proc. šalyje sukurto BVP. Pagal šį rodiklį Kauno apskritis buvo antroje vietoje (pirmoje – Vilniaus apskritis). 2020 m. Kauno r. sav. materialinių investicijų apimtys

siekė 424 470 Eur, tai sudarė 24,26 proc. apskrities ir 4,8 proc. šalies rodiklio (2018 m. materialinės investicijos siekė 304 305 Eur ir tai sudarė 20 proc. apskrities ir 3,8 proc. šalies rodiklio).

Kauno rajonas – tarptautinės svarbos transporto ir logistikos mazgas, turintis laisvąją ekonominę zoną. Kauno rajonas investicinį potencialą ir konkurencinį pranašumą rodo augančios tiesioginės užsienio investicijos: 2020 m. – 400,15 mln. Eur, 2019 m. – 274,3 mln. Eur.

2021 m. pabaigoje Kauno r. sav. veikė 3324 (2018 m. – 2996) ūkio subjektai. Kauno rajone, kaip ir visoje šalyje, dominuoja smulkusis ir vidutinis verslas, kuris yra vienas svarbiausių šalies ekonomikos augimo veiksmų. 2021 m. pabaigoje SVV įmonės Kauno rajone sudarė 99,7 proc. (šalyje – 99,34 proc.). Mažų ir vidutinių įmonių skaičius Kauno rajone auga. 2018 m. siekė 2345, o 2021 m. jau 2822. 2021 m. Kauno rajone 1000 gyventojų tenkančių smulkiojo ir vidutinio dydžio įmonių skaičius siekė 28,7. Rajono gyventojų verslumo lygis buvo šiek tiek žemesnis nei apskrities (31,5/1000 gyv.) ar šalies vidurkis (31,4/1000 gyv.). Tačiau rajone augo darbuotojų, dirbančių Kauno rajone veikiančiose įmonėse, skaičius nuo 24 512 darbuotojų 2018 metais iki 27 814 darbuotojų 2021 metais. Tačiau reikia pastebėti, kad nemaža dalis rajono gyventojų dirba Kauno miesto įmonėse.

Kauno r. sav. žemės našumo balas – vienas didžiausių šalyje, o žemės ūkio naudmenos užima daugiau kaip pusę rajono teritorijos, todėl sąlygos verstis žemės ūkiu yra geros. Kauno r. sav. dominuoja smulkieji ūkiai, išsiskiriantys nedidele ekologinių ūkių gausa, tačiau ūkininkų ūkiai stambėja.

Kauno r. sav. veikia Kauno rajono turizmo ir verslo informacijos centras, jo tikslai reprezentuoti Kauno rajoną, viešinti Kauno rajono lankytinas vietas, turizmo paslaugas; teikti turizmo ir verslo informaciją; skatinti turizmo ir verslo plėtrą Kauno rajono savivaldybėje.

Kauno rajono savivaldybėje yra kurortinės teritorijos statusą turinti vietovė, kurią sudaro: Kačerginės miestelis, Kulautuvos miestelis ir Zapyškio miestelio dalis. Kauno r. turistiniai objektai ir lankytinos vietos yra architektūriniai kultūros paveldo objektai (bažnyčios, vienuolynai, dvarai, kariniai objektai), istoriniai kultūros paveldo objektai (memorialinės vietos, paminklai, skulptūros), muziejai, gamtinio turizmo objektai (arboretumas, parkai, atodangos, apyrubės, medžiai, paplūdimiai, poilsiavietės, stovyklavietės, piliakalniai, pažintiniai takai), prielaukos ir kt.

Kultūros vertybių registro duomenimis, Kauno r. sav. teritorijoje įregistruotos 544 kultūros vertybės. Kultūros vertybes Kauno r. sav. sudaro kilnojamas (172 vertybės, arba 31,6 proc.) ir nekilnojamas (372 vertybės, arba 68,4 proc.) kultūros paveldas. Kauno rajono savivaldybės teritorijoje yra 22 saugomos teritorijos (18 – saugomų valstybės ir 4 – Savivaldybės) ir 8 paukščių apsaugai bei 8 buveinių apsaugai svarbios Natura 2000 teritorijos. Iš 22 saugomų teritorijų – 2

regioniniai parkai, 2 biosferos poligonai, 1 rezervatas ir 17 draustinių. Kauno rajono savivaldybės teritorijoje yra 16 saugomų gamtos paveldo objektų, 7 iš jų – saugomi valstybės, likusieji 9 – Kauno r. sav.

Kauno rajonas yra turtingas gamtiniais vandens ištekiais, todėl čia išplėtotos vandens turizmo paslaugos. Kauno r. sav. veikia 6 prieplaukos, kuriose gali švartuotis turistiniai laivai. Kauno r. sav. išsiskiria kariniais lankytiniais objektais, puoselėjamu Raudondvario dvaro ansambliu, muziejų gausa, piliakalniais, sakralinio kultūros paveldo objektais.

Kauno rajono kultūros situacijos analizė

Remiantis tyrimo „Gyventojų dalyvavimas kultūroje ir pasitenkinimas kultūros paslaugomis 2020“ rezultatais, galima apibūdinti Kauno regiono gyventojų įsitraukimo į kultūrą lygį, įvertinti gyventojų pasitenkinimo kultūros paslaugomis pokytį, galimas pokyčio priežastis, apibendrinti gyventojų nuomonę apie produktų ir paslaugų kokybę. Tyrimo ataskaitoje suformuotas Kauno regiono portretas, kurio pagrindiniai rodikliai yra šie: dalyvavimas kultūrinėje veikloje, įsitraukimas socialiai – savanorystė, lankymasis renginiuose, naudojimas paslaugomis gyvai. Lyginant įvardytus rodiklius, Kauno apskrities statistiniai rodikliai yra žemesni nei Kauno mieste ir Lietuvoje. Pavyzdžiui: Lietuvoje 88 proc., Kaune – 94 proc., o Kauno apskrityje 82 proc. gyventojų lankėsi renginiuose ir naudojosi paslaugomis gyvai, kultūrinėje veikloje Lietuvoje dalyvavo 45 proc., Kaune – 46 proc., o Kauno apskrityje – 40 proc. visų gyventojų. Kultūros prieinamumas ir paslaugų kokybė Kauno apskrityje labai gerai vertinama knygų ir periodinių leidinių, kino filmų, viešųjų bibliotekų paslaugų srityje, o prastai – fizinių archyvų, archyvų internete. Kauno apskrities gyventojai įvardija kelias pagrindines kliūti įsitraukimui į kultūros veiklas: neįdomu, turi kitų interesų, trūksta laiko, sudėtinga nuvykti, per brangu. Apibendrinant, Kauno apskrities gyventojai laikomi tautinio tapatumo ir lietuviybės puoselėtojais, tačiau kiek mažiau bendruomeniškai ir atviri kultūrinei įvairovei.

Tolesnėje dalyje bus siekiama apžvelgti pagrindinius Kauno rajono kultūros resursus, veiklas, pasiekimus, gerąsias praktikas ir iššūkius, kuriais remiantis būtų galima identifikuoti kultūros strategijai svarbius aspektus.

Kultūros įstaigų tinklas, renginiai

Kauno r. savivaldybės kultūros politiką koordinuoja ir įgyvendina Kauno r. savivaldybės administracijos Kultūros, švietimo ir sporto skyrius. Skyriaus paskirtis – dalyvauti formuojant

savivaldybės kultūros, švietimo, sporto politiką, teisės aktų nustatyta tvarka vykdyti viešąjį administravimą Kauno rajono savivaldybės kultūros, švietimo, sporto ir kitose įstaigose.

Kauno r. sav. kultūros įstaigų tinklą sudaro: 6 kultūros centrai, kuriems priklauso 19 laisvalaikio salių, 1 sporto ir kultūros, 2 daugiafunkciai centrai, Kauno rajono muziejus Raudondvaryje ir 4 jo padaliniai, Kauno rajono viešoji biblioteka Garliavoje ir 30 jos padalinių, VšĮ „Raudondvario dvaras“. 2020 m. duomenimis, kūrybine veikla užsiima 168 mėgėjų meno kolektyvai, būreliai ir studijos, per metus įvyksta daugiau nei 5842 renginiai, kuriuose dalyvauja daugiau nei 2830098 lankytojų. Rajonas turtingas kultūros išteklių – čia yra 25 bažnyčios, 11 dvarų ir dvarviečių, 3 fortai, 23 piliakalniai.

Kauno rajone veikiančios kultūros įstaigos:

- 6 kultūros centrai su 19 laisvalaikio salių:
 - Babtų kultūros centras (KC) su Vandžiogalos laisvalaikio sale;
 - Ežerėlio KC su Alšėnų, Ringaudų ir Zapyškio, Akademijos laisvalaikio salėmis;
 - Ramučių KC su Domeikavos, Lapių, Neveronių ir Voškonių laisvalaikio salėmis;
 - Raudondvario KC su Kulautuvos ir Užliedžių laisvalaikio salėmis;
 - Samylų KC su Ilgakiemio, Linksmakalnio, Rokų ir Taurakiemio laisvalaikio salėmis;
 - Vilkijos KC su Čekiškės, Liučiūnų, Padauguvos ir Saulėtekio laisvalaikio salėmis.
- Garliavos sporto ir kultūros centras;
- Daugiafunkciai centrai (Kačerginės ir Mastaičių);
- Kauno rajono muziejus Raudondvaryje ir 4-i jo padaliniai:
 - Babtų kraštotyros muziejus Babtuose;
 - Antano ir Jono Juškų etninės kultūros muziejus Vilkijoje;
 - Tradicinių amatų centras Biliūnų k.;
 - Tado Ivanausko Obelynės sodyba-memorialinis muziejus Akademijos sen.;
- Kauno r. savivaldybės viešoji biblioteka (Kauno rajono VB) Garliavoje ir 30 jos padalinių: Akuotų k., Babtuose, Bubių k., Čekiškėje, Daugėliškių k., Domeikavoje, Ežerėlyje, Ilgakiemio k. Kačerginėje, Karmėlavoje, Kulautuvoje, Lapėse, Linksmakalnio k., Ličiūnų k., Neveronių k., Padauguvos k., Pagynės k., Panevėžiuko k., Piliunos k., Ramučių k., Raudondvaryje, Ringaudų k., Rokų k., Sitkūnų k., Šlienavos k., Užliedžių k., Vandžiogaloje, Vilkijoje, Voškonių k., Zapyškio k.;
- VšĮ „Raudondvario dvaras“.

Kultūrinį identitetą formuojantys renginiai ir iniciatyvos

Kultūrinį Kauno rajono identitetą formuoja rajono organizacijų ir bendruomenių iniciatyvos bei renginiai. Be valstybinių švenčių ir atminimo dienų minėjimų, galima išskirti ir kitus pagrindinius identitetą formuojančius renginius: aitvarų šventę „Tarp žemės ir dangaus“, tradicinį renginį „Lietuva Raudondvario dvare“, tarptautinį žemės meno festivalį „Land Art“, dainuojamosios poezijos festivalį „Akacijų alėja“, tarptautines šunų kinkinių varžybas, roko festivalį Ramučiuose, renginį „Pėdos marių dugne“ Samyluose, liaudies tautinių šokių festivalius Raudondvaryje, etninės kultūros puoselėjimo veiklas Vilkijoje A. ir J. Juškų etninės kultūros muziejuje ir kt. Režisuojamame Raudondvario dvare rengiamos didžiosios rajono šventės „Lietuva Raudondvario dvare“, „Kalėdų pasaka“ Raudondvaryje, Lietuvos valstybės atkūrimo šventė, profesionalaus meno koncertai.

Kiti svarbūs Kauno rajono kultūrinį identitetą formuojantys procesai – Mažųjų kultūros sostinių programos. 2017 m. Raudondvaris tapo mažąja Lietuvos kultūros sostine. Mažosios kultūros sostine 2020 m. buvo Kačerginė. Įgyvendinant mažųjų Lietuvos kultūros sostinių programas iškelti šie tikslai: didinti miestelio žinomumą, suburti kultūros lauko dalyvių tinklą, atverti naujas erdves kultūriniam turizmui. Projekto „Kačerginė – Mažoji Lietuvos kultūros sostinė 2020“ metu suorganizuota 15 renginių, iš jų tradiciniai: muzikiniai liepos vakarai Kačerginės liepų parke, Kačerginės kurorto šventė, tarptautinio festivalio „Poezijos pavasaris 2020“ sueiga Kačerginėje, III-iasis tarptautinis tapytojų pleneras „Pradžia – žvejų kaimelis“. Naujai inicijuoti renginiai: pusiaužiemio šventė „Pažadink barsuką“, Kauno lėlių teatro gimtadienis Kačerginėje, individualus bėgimas „Kačerginė 2020“, Prano Mašiotų kūrybinė laboratorija, šeimų kūrybinė dirbtuvėlė „Pasigauk svajonių žuvį“. Kartu su projekto „Kaunas 2022“ organizatoriais buvo surengti trys ryškūs renginiai, kuriuose dalyvavo Kaunas 2022 projekto ambasadoriai: filosofas Gintautas Mažeikis, fotožurnalistas Artūras Morozovas, rašytoja Aldona Ruseckaitė. Pritraukta 15 bendradarbiavimo partnerių ir rėmėjų. Renginiuose talkininkavo apie 50 bendruomenės savanorių. Kačerginė pasipildė išliekamosios vertės kūriniais: pasaulio medžio skulptūrų čempiono Raimondo Uždravio sūpyne, menininko Vytenio Jako gatvės meno kūriniumi, tarptautinio tapytojų plenero „Pradžia – žvejų kaimelis“ paveikslų ekspozicija.

Ilgalaikis kultūros identiteto formavimas, Kauno rajono kultūros darbuotojų ir politikos formuotojų sutarimas bei bendras kultūros plėtros matymas leido atsirasti ryškiam kultūros projektui – Kauno miestui su Kauno rajonu pelnyti Europos kultūros sostinės 2022 titulą. 2019 m. prasidėjo aktyvus projekto programos pristatymas ir veiklos mieste ir rajone. Daugelyje rajono seniūnijų pristatytos pagrindinės programos veiklos, seniūnijų gyventojai pakviesti ir prisideda prie projekto veiklų, dalyvauja mokymuose, seminaruose, įgyvendina savo idėjas naujiems arba jau tradiciniams renginiams. Įgyvendinamas projektas „Šiuolaikinės seniūnijos“, kuriame drauge su vietos bendruomene, kultūrinėmis įstaigomis, kitais partneriais menininkai, kurių kūryba pasižymi

dalyvaujamoju aspektu, kuria vietos identitetu paremtus, vietos bendruomenę įtraukiančius tvarius meno ir kultūros projektus.

Projekte dalyvauja šios seniūnijos: Akademija, Babtai, Domeikava, Ežerėlis, Garliavos apylinkės, Kačerginė, Karmėlava, Kulautuva, Lapės, Linksmakalnis, Raudondvaris, Ringaudai, Rokai, Samylai bei Vilkija. Projekte dalyvaujančias seniūnijas atstovauja įvairios kultūros įstaigos – vietos kultūros centrai, laisvalaikio salės, bendruomenių centrai. Kultūros ir meno prieinamumo Kauno rajone didinimo siekti padeda „Šiuolaikinių seniūnijų“ partneriai. Kiekviena seniūnija savo tapatybei atskleisti renka ir analizuoja istorijas, susijusias su gyvenviečių istorijomis, jose anksčiau ir dabar gyvenančių žmonių patirtimis, gyvenimo būdu.

Nuo 2019 m. iki 2021 m. „Šiuolaikinių seniūnijų“ projekte surengta beveik 500 kultūrinių, meninių veiklų ir 50 renginių. Įgyvendintose veiklose dalyvavo daugiau nei 3000 dalyvių, o į renginius atvyko per 10 000 žiūrovų. Prie bendruomeniškumo stiprinimo ir kultūrinių bei meninių veiklų organizavimo Kauno rajone prisidėjo bemaž 150 menininkų iš Lietuvos bei užsienio valstybių, tokių kaip: Ispanija, Italija, Latvija, Čilė, Nyderlandai, Belgija, Didžioji Britanija. „Šiuolaikinių seniūnijų“ projekto metu iki šiol Kauno rajone buvo sukurta daugiau nei 30 ilgalaikių meno kūrinių, kurie kviečia atrasti Kauno rajono unikalumą.

Visose seniūnijose organizuotos veiklos, iniciatyvos ir renginiai buvo susiję su vietos bendruomenių identiteto paieškų rezultatu. Lapių bendruomenė pasirinko tvarumo temas nagrinėjimą ir puoselėjimą per kūrybines veiklas, čia buvo surengtas Lapių tvarumo festivalis, Rokai tapatybei atskleisti pasirinko per molio kelio kelionę, Domeikava – per interaktyvaus kūrybinio žaidimo plėtojimą, Ežerėlio seniūnijoje veiklos susijusios su fotografija, o nuo 2021 m. čia pradėjo veikti Ežerėlio fotoklubas. Ringaudų bendruomenė ėmėsi socialinės dokumentikos pažinimo bei vietos almanacho kūrimo, Kulautuvos bendruomenė – interaktyvaus gido bei žaidimo „Coolautuva“. Linksmakalnyje plėtojama angelų miesto idėja, o bendruomeniškumą stiprina šiuolaikinio cirko artistų ir vietos gyventojų bendra kūryba. Garliavos apylinkės pasirinko savo tapatybę komunikuoti interaktyviu atlasu, Raudondvaris – per šokio meną. Babtai siekia įkurti keliaujančią kūrybinę maisto laboratoriją, bendruomenei susibūrus Akademijoje, ji įkūrė vietos tiekėjų produkcija ir darbais prekiaujančią parduotuvę „Lokali: Made in Akademija“. Samyluose bendruomenė jungiasi per žemės meną, kuria naują amfiteatrą, Karmėlavoje tapatumas skleidžiasi per roko žanro muziką. Vilkijoje buvo sukurtas meninis miestelio žemėlapis, miestelio simbolika paženklinta suvenyrika; performatyvus turas, ruošiamasi Vidurvasario šventės rengimui. Kačerginė buria bendruomenę į muzikines išskylas.

Kultūros finansavimas

Kultūros sričiai skiriamų lėšų dydis Kauno r. savivaldybėje auga. Kultūros paslaugų ir turinio finansavimas 2018 m. Kauno rajone siekė 3,333 mln. Eur, o 2021 m. kultūros plėtrai tekusių lėšų dydis išaugo iki 5,490 mln. Eur. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad arčiausiai Kauno miesto esančiose Kauno rajono seniūnijose nemaža lėšų dalis gaunama iš teikiamų paslaugų, Lietuvos kultūros tarybos finansuojamų projektų, kitų projektų ir rėmėjų lėšų. Iš šių šaltinių gaunamų lėšų dydis mažėja atitinkamai toliau nei 10 km ir 20 km esančiose seniūnijose, todėl ateityje svarbu ne tik išlaikyti tolygų savivaldybės skiriamų lėšų kultūros sričiai paskirstymą, tačiau ir skatinti kultūros įstaigas ieškoti alternatyvių finansavimo būdų, įsitraukti į regioninius, nacionalinius projektus.

Atskirai galima apžvelgti projektų paraiškų teikimo Lietuvos kultūros tarybai ir jų finansavimo tendencijas Kauno rajono savivaldybėje. Kaip matyti iš duomenų, pateikiamų paraiškų skaičius nuo 2019 metų auga, tačiau kol kas negalima teigti, jog daugėjo finansuotų projektų skaičius. Pavyzdžiui, 2020 m. iš viso buvo pateiktos 47 paraiškos, o finansuoti 22 projektai, o štai 2021 m., nepaisant pateikto didesnio paraiškų skaičiaus, finansavimo pritarimo sulaukė tik 12 projektų. Kaip matyti, 2021 metais ryškiai sumažėjo viešųjų įstaigų, asociacijų ir pelno siekiančių organizacijų finansuotų projektų skaičius, todėl krito ir bendras šių metų finansavimo rodiklis. Atitinkamai svyravo ir gautų pinigų suma. Reikėtų išskirti, kad nuo 2019 metų išaugo biudžetinių įstaigų pateikiamų paraiškų skaičius – nuo 16 iki 24 (2019 m.) ir 33 (2021 m.).

2021 m.

Lietuvos kultūros tarybai buvo pateikti 54, o finansuota 12 projektų. Iš viso gauta 59 969 Eur, iš jų 12 754 Eur iš Kauno rajono Kultūros ir meno projektų dalinio finansavimo programos.

Biudžetinės įstaigos – pateikta 33, iš dalies finansuoti 10 projektų.

VšĮ, asociacijos ir pelno siekiančios organizacijos – pateikta 21, iš dalies finansuoti 2 projektai.

2020 m.

Lietuvos kultūros tarybai buvo pateikti 47, o finansuoti 22 projektai. Iš viso gauta 109 320 Eur., iš jų 10 700 Eur iš Kauno rajono Kultūros ir meno projektų dalinio finansavimo programos.

Biudžetinės įstaigos – pateikta 24, iš dalies finansuoti 13 projektų.

VšĮ, asociacijos ir pelno siekiančios organizacijos – pateikta 23, iš dalies finansuoti 9 projektai.

Kiti projektai, vaikų vasaros poilsis, NVŠ veiklos – gauta 75 254 Eur.

2019 m.

Lietuvos kultūros tarybai buvo pateikti 32, o finansuoti 12 projektų. Iš viso gauta 70 000 Eur, iš jų 11 700 Eur iš Kauno rajono Kultūros ir meno projektų dalinio finansavimo programos.

Biudžetinės įstaigos – pateikta 16, iš dalies finansuoti 6 projektai.

VšĮ, asociacijos ir pelno siekiančios organizacijos – pateikta 16, iš dalies finansuoti 5 projektai.

Kiti projektai, vaikų vasaros poilsis, NVŠ veiklos – gauta 36 387 Eur (be bibliotekos).

Investicijos į Kauno rajono kultūros įstaigų infrastruktūrą

Nuo 2011 m. iki 2021 m. iš viso renovuoti 9 Kauno rajono kultūros įstaigų pastatai:

- Ežerėlio kultūros centras (2011 m.);
- Samylų kultūros centras (2015 m.);
- Ramučių kultūros centras (2021 m.);
- Voškonių laisvalaikio salė (2014 m.);
- Užliedžių laisvalaikio salė (2014 m.);
- Ilgakiemio laisvalaikio salė (2015 m.);
- Domeikavos laisvalaikio salė (bendras projektas su mokykla) (2017 m.);
- Piliuonos laisvalaikio salė (bendras projektas su mokykla) (2018 m.);
- Čekiškės laisvalaikio salė (bendras projektas su mokykla) (2021 m.).

Taip pat naujai pastatyti Garliavos sporto ir kultūros centras (2011 m.) ir Domeikavos laisvalaikio salė (2017 m.). 2019 m. kultūros reikmėms pritaikytas kultūros paveldo objektas – Zapyškio šv. Jono bažnyčia, o 2014 m. renovuoti Kačerginės ir Batniavos daugiafunkciai centrai, kuriuose teikiamos kultūros paslaugos gyventojams.

1 lentelė. Lėšos, skirtos įstaigoms atnaujinti

Nr.	Įstaiga	Metai	Suma Eur
1.	Ežerėlio kultūros centras	2011–2012	102 236
2.	Liučiūnų laisvalaikio salė	2013	68 650
3.	Samylų kultūros centras	2015	122 369
4.	Garliavos sporto ir kultūros centras	2011	15 800 000
5.	Ilgakiemio laisvalaikio salė	2015	127 919
6.	Voškonių laisvalaikio salė	2014	118 169

7.	Užliedžių laisvalaikio salė	2014	120 000
8.	Vilkijos kultūros centras	2017–2019	24 513
9.	Babtų kultūros centras	2017	55 490
10.	Domeikavos laisvalaikio salė	2017	700 000
11.	Ramučių kultūros centras	2019–2021	1197 819
12.	Biblioteka su 30 filialų	2011–2021	4000 000
13.	Kauno rajono muziejus su 4 filialais	2017–2020	300 000

Kultūros įstaigų žmogiškieji ištekliai

2020 m. Kauno rajone iš viso dirbo 178 kultūros ir meno darbuotojai, iš jų daugiausiai – 109 kultūros centruose, mažiausiai 3 daugiafunkčiuose centruose, beveik trečdalis (kartu sudėjus) bibliotekose – 53 ir muziejuose – 13. Didžioji dauguma kultūros centrų darbuotojų (96) kėlė profesinę kvalifikaciją.

Lyginant kultūros ir meno darbuotojus pagal amžių, keliais asmenimis daugiau esama amžiaus kategorijoje per 50 metų. Daugiausiai 2020 metais dirbo į 51–60 metų amžiaus grupę patenkančių žmonių – iš viso 52, o mažiausiai (išskyrus pensinio mažiaus darbuotojus) 21–30 metų kategorijoje – iš viso 20. Antra pagal darbuotojų skaičiaus didumą – 31–40 metų amžiaus grupė, į kurią patenka 32 darbuotojai, šiek tiek mažiau – 30 kultūros darbuotojų yra priešpensinio amžiaus (61–65 metų), iš viso 14 pensinio amžiaus darbuotojų.

Pavyzdžiui, analizuojant Kauno rajono kultūros ir meno darbuotojų, dirbančių kultūros centruose, išsilavinimą, daugiau nei pusė iš jų turėjo aukštąjį universitetinį kultūros srities išsilavinimą, 13 aukštąjį, tačiau ne kultūros srities, dar 4 darbuotojai buvo įgiję aukštąjį neuniversitetinį, o likę turėjo vidurinį, spec. vidurinį arba aukštesnįjį išsilavinimą.

Pastebima, kad gyventojų skaičius nuo 2013 m. iki 2021 m. visose Kauno rajono seniūnijose augo, išskyrus Vilkijos kultūros centro aptarnaujamas seniūnijas. Vis dėlto kultūros centro darbuotojų skaičius nedidėjo. Tai reiškia, kad šiuo metu vienam kultūros centro darbuotojui tenkantis vidutinis aptarnaujamų gyventojų skaičius yra didesnis nei prieš aštuonerius metus. Vienam kultūros centro darbuotojui tenkantis vidutinis gyventojų skaičius 2021 m. atskiruose

kultūros centruose svyruoja nuo 708 Vilkijos kultūros centre iki 1630 Ramučių kultūros centre, kuris kaip ir Samylų bei Ežerėlio kultūros centrai turi aptarnauti daugiausiai – po 5 seniūnijas.

Žmogiškųjų išteklių situacija 2020 m.

2 lentelė. Kultūros darbuotojų skaičius

Kultūros ir meno darbuotojų skaičius iš viso rajone	Kultūros centruose	Bibliotekoje	Muziejuje	Daugiafunkciuose centruose	2020 m. kėlė kvalifikacija
178	109	53	13	3	96

3 lentelė. Kultūros darbuotojų amžius

Darbuotojų amžius	Darbuotojų skaičius
21–30	20
31–40	32
41–50	26
51–60	52
61–65	30
66–70	9
Per 70	5

4 lentelė. Kultūros darbuotojų išsilavinimas

Aukštasis universitetinis	Aukštasis neuniversitetinis	Aukštesnysis	Spec. vidurinis	Vidurinis

Kultūros srities	Ne kultūros srities	Kultūros srities	Ne kultūros srities	Kultūros srities	Ne kultūros srities		
78	13	3	1	6	2	3	2

5 lentelė. Aptarnaujamų seniūnijų ir gyventojų skaičius

Kultūros centras – aptarnaujamų seniūnijų skaičius	2013 m. (gyventojų sk. / kultūros darbuotojų sk. / vienam darbuotojui tenkantis gyventojų skaičius)	2021 m. (gyventojų sk. / kultūros darbuotojų sk. / vienam darbuotojui tenkantis gyventojų skaičius)
Babtų – 2	6463 / 7,5 / 861	6700 / 7,5 / 893
Ežerėlio – 4/5	13176 / 13 / 1013 (be Akademijos seniūnijos gyventojų)	20167 / 14 / 1213
Garliavos – Garliavos miestas	11745 / 10 / 1147	14000 / 10 / 1400
Ramučių – 5	21667 / 14,5 / 1494	23641 / 14,5 / 1630
Raudondvario – 3	11 657 / 9,5 / 1227	11900 / 9,5 / 1253
Samylų – 5	14984 / 12,5 / 1198	16500 / 12,5 / 1320
Vilkijos – 3	7174 / 8,75 / 989	6200 / 8,75 / 708

--	--	--

Kultūros centrų veikla

2014 m. įvykdžius reorganizaciją, kultūros centrai buvo sujungti ir atsirado 6 biudžetinės įstaigos (kultūros centrai) su laisvalaikio salėmis. Garliavos kultūros centras buvo prijungtas prie Sporto centro. Kauno rajono centrai organizuoja ir įgyvendina mėgėjų meno kolektyvų, būrelių, studijų veiklą, taip pat organizuoja įvairius savo krašto, šalies ir tarptautinius renginius, festivalius.

Kauno r. sav. vykdomi tradiciniais tapę renginiai ir festivaliai: dainuojamosios poezijos festivalis „Akacijų alėja“; chorų sakralinės muzikos festivalis Domeikavoje; tarptautinis mėgėjiškų teatrų festivalis „Maskaradas“ Voškoniuose; aitvarų festivalis „Tarp žemės ir dangaus“ Zapyškyje; „Pėdos marių dugne“ Samyluose; „Skambantis Kadagių slėnis“ Arlaviškėse; dvi respublikinės šokių šventės „Šok, trypk, linksmas būk“ ir „Atidarykim vartelius“; roko festivalis Ramučiuose ir kt.

Reprezentaciniame Raudondvario dvare rengiamos didžiosios rajono šventės: „Lietuva Raudondvario dvare“, „Kalėdų pasaka Raudondvaryje“, Lietuvos valstybės atkūrimo šventė. Ruošiantis 2018 m. Lietuvos dainų šventei, Raudondvario parke organizuota respublikinė folkloro šventė „Didžiųjų žmonių žemė“, respublikinė liaudies darbų paroda „Aukso vainikas“ ir kt.

Kauno rajono kultūros centrų mėgėjų meno kolektyvai dalyvauja konkursuose ir festivaliuose. Respublikinė vertinimo komisija „Aukso vainiko“ nominaciją kaip Lietuvos geriausiam metų meistriui vaizduojamosios liaudies dailės srityje jau trečią kartą įteikė skulptoriui, kryždirbiui Adolfui Teresiui iš Garliavos, 2018 m. „Aukso paukštė“ įteikta folkloro ansambliai „Viešia“, o 2020 m. Babtų pučiamųjų instrumentų orkestrui „Algupys“.

Meno mėgėjų kolektyvų, būrelių ir studijų skaičius nuo 2015 m. iki 2019 m. Kauno rajono savivaldybėje kasmet augo, o 2020 m. regimas kolektyvinių veiklų skaičiaus sumažėjimas, tačiau tam įtakos galėjo turėti prasidėjusi COVID-19 ligos pandemija, todėl norint įvardyti būdingą tendenciją, reikėtų stebėti ateinančių kelerių metų skaičių pokyčius. Lygiai taip pat pastebimas ir kolektyvus, būrelius bei studijas lankiusių dalyvių skaičiaus augimas, išskyrus 2017 ir 2020 metus. Lygiai taip pat nuo 2015 m. augo vaikų ir jaunimo iki 19 m. amžiaus dalyvių skaičius, išskyrus 2020 metus.

6 lentelė. Mėgėjų meno kolektyvų ir būrelių skaičius

Mėgėjų meno kolektyvų, būrelių, studijų skaičius Kauno rajono kultūros centruose 2015–2020 m.				
Metai	Iš viso kolektyvų, studijų, būrelių	Iš viso kolektyvų dalyvių	Iš jų vaikų ir jaunimo iki 19 m. amžiaus kolektyvai	Iš jų vaikų ir jaunimo iki 19 m. amžiaus kolektyvų dalyviai
2015	151	2133	44	726
2016	166	2380	53	739
2017	169	2514	48	763
2018	172	2709	57	854
2019	176	3098	47	900
2020	168	2622	45	734

Muziejaus veikla

Kauno rajono muziejus sukurtas sujungus keturis Kauno rajone esančius muziejus ir amatų centrą: Juozo Naujalio memorialinį muziejų su filialu Biliūnų kaime, Antano ir Jono Juškų etninės kultūros muziejų Vilkijoje ir Babtų kraštotyros muziejų ir Tado Ivanausko Obelynės sodybą. Pagrindinė muziejaus veikla vystoma atsižvelgiant į padalinių specifiką:

- Raudondvario dvaro rūmuose-pilyje pristatomas Lietuvos muzikos patriarcho Juozo Naujalio (1869–1934) gyvenimas, kūryba ir visuomeninė veikla, grafo Benedikto Henriko Tiškevičiaus (Benedykt Henryk Tyszkiewicz) kelionių fotografijos, archeologiniai radiniai ir šiuolaikinis menas;
- Vilkijos Antano ir Jono Juškų etninės kultūros muziejuje – A. ir J. Juškų gyvenimas ir veikla, Vilkijos krašto kultūra ir buitį;
- Babtų kraštotyros ekspozicijoje pateikiami autentiški eksponatai, atspindintys šio krašto valstiečių ir dvarininkų buitį, kultūrą;
- Tradicinių amatų centre, Biliūnų kaime – XIX a. pab. – XX a. vid. žemės ūkio technikos įrengimai, mašinos, technika, senoviniai buities reikmenys;

- Tado Ivanausko Obelynės sodyboje akcentuojamos edukacijos ir muziejaus-sodybos lankymas.

Muziejus aktyviai dalyvauja Kauno rajono kultūros raidos procesuose. Kauno rajono muziejuje ir 4 jo padaliniuose 2018 m. surengta 21 paroda, iš jų 1 tarptautinė paroda, vykdyta 18 edukacinių veiklų, suorganizuoti 34 renginiai, 2019 m. – 26 parodos, iš jų 3 tarptautinės, 96 edukacinės veiklos, 67 renginiai, 2020 m. – 3 virtualios parodos ir 23 parodos, iš jų 3 tarptautinės, 55 edukacinės veiklos, 45 renginiai. Pastebimas edukacinių veiklų ir renginių skaičiaus padidėjimas, stabilus rengiamų parodų skaičius.

2018 m. Kauno rajono muziejuje ir jo padaliniuose apsilankė apie 20 tūkst. lankytojų. 2019 m. Kauno rajono muziejuje apsilankė per 23 tūkst. O 2020 m. – per 13 tūkst. lankytojų. Lankytojų skaičiaus pokyčiui įtakos galėjo turėti COVID 19 ligos pandemija.

2018 m. išskirtinos šios parodos – italų menininkų Massimo Ghiotti, Ascoli Piceno, Raffaele Mondazzi, Luigi Farina, ispanų Salvadore Dali ir Giorgio de Chirico; baltarusių fotografo Vito Salošankos kūrybos parodos, lietuvių išeivių – Prano Gailiaus, Aldonos Gustas; renginiai – „Muziejaus naktis“, „Brolių Juškų dainos“ Vilkiyoje, šeštasis „Dūdmaišininkų susipūtimas“ Vilkiyoje ir Raudondvaryje, „Gegutės šventė“ Obelynėje (rengtas su VDU Ugnės Karvelis gimnazija).

2019 m. išskirtinos šios parodos – grafo B. H. Tiškevičius fotografijų, Aldonos Gustas piešinių, Alma Zoppegni (Italija), Salvadore Dali, Vincento Smakausko, Virginijaus Kašinsko, Leono Striogos skulptūrų; renginiai – kompozitoriaus Juozo Naujaliao 150-osioms gimimo metinėms „Motetų vėrinys“ ir baigiamasis renginys, Kalėdų Senelio rezidencija, folkloro grupių – „Piliarožė“, „Vilko pupos“ koncertai, vokalinės-instrumentinės grupės „Hamdam Trio“ iš Irano koncertas, koncertas „Antanui Juškai – 200“, septintojo festivalio „Lietuvos dūdmaišininkų susipūtimas“ seminaras-koncertas, Obuolių degustacija ir knygos „Obelynės istorija ir dabartis“ pristatymas.

2020 m. parodos – Sergejaus Veremeičiko „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės pilių Baltarusijoje“ piešinių paroda, Jean Cocteau paroda „Dedikacija Pablui Pikasui“, Elenos Kniūkštaitės „Angelai ir šventieji“, Leono ir Aido Striogų medžio, akmens ir metalo skulptūros paroda, Albinos Žiupsnytės piešinių paroda, Gvido Latako (Kaunas) tapybos ant senų baldų dalių paroda; ir renginiai – Festivalio Vitrum 2020 Pulsas parodos „Skaidri erdvė“ atidarymas, Petro Vyšniausko ir „Vilko pupos“ bei svečių iš Baltarusijos ir Latvijos koncertas, tradicinė šventė „Brolių Juškų dainos“, Obelynės elektronika su Ń8ART“, muzikinis-literatūrinis ciklas „Honoratos vakarai Obelynėje“.

Bibliotekų veikla

Kauno rajono savivaldybės teritorijoje gyventojus aptarnauja Kauno rajono savivaldybės viešoji biblioteka Garliavoje, turinti 30 padalinių, kuri vykdo kultūrinės, informacinės, edukacinės veiklas. Per 2020 m. bibliotekoje buvo išduota 264,4 tūkst. vnt. fizinių dokumentų. 2020 m. užsiregistravo per 13,6 tūkst. Vartotojų – 63 vartotojais daugiau nei 2019 metais. Fizinių lankytojų bibliotekose skaičius žymiai sumažėjo (nuo 232 tūkst. 2019 m. iki 180,7 tūkst. 2020 m.) – gyventojai dėl COVID-19 ligos pandemijos rečiau lankėsi bibliotekose. Pažymėtina, kad 2020 m. pirmojo karantino metu viešosios bibliotekos darbuotojai prisidėjo prie socialinės akcijos „Pagalba gydytojams“ – 3D spausdintuvu buvo pagaminta apie šimtas skydelių ir įteikta gydytojams. Kauno r. sav. kaip ir visose šalies bibliotekose pastebima, kad mažėjant fizinių bibliotekų lankytojų skaičiui, auga virtualių lankytojų skaičius. Be to, Kauno r. sav. taikomas mobilus skaitytojų aptarnavimo modelis, kuris leidžia patenkinti toliau gyvenančių ir negalinčių atvykti į bibliotekas skaitytojų poreikius. Mobilios aptarnavimo paslaugos teikiamos Juragių bendruomenės centre, Garliavos neįgaliųjų draugijoje, Viršūžiglio darželio patalpose.

Rajono viešosios bibliotekos turi gerai išvystytą infrastruktūrą, garantuoja prieigą prie informacijos išteklių, teikia gyventojams galimybę mokytis, kurti, tobulėti visą gyvenimą, yra bendruomenės kultūros ir bendravimo vieta. Kauno rajono viešosiose bibliotekose aktyviai vykdomi gyventojų skaitmeninio raštingumo mokymai, organizuojami kultūriniai renginiai ir edukacinės veiklos, dailės, tautodailės, kūrybinių darbų ir literatūros parodos bei ekspozicijos. 2020 m. rajono bibliotekose gyvai ir virtualiai buvo surengtos 1246 edukacinės veiklos, iš jų per 270 pamokų su IT – dalyvių skaičius siekė 13 tūkst. asmenų. Lyginant su ankstesniais metais galima sakyti, kad išsiplėtė edukacijų turinys, padidėjo jų poreikis ugdymo įstaigose.

Viešojoje bibliotekoje taip pat diegiamos inovatyvios kultūros paslaugos: rengiamos virtualios parodos (kurios skelbiamos puslapyje www.krsvbiblioteka.lt), sukurtas virtualus gidas, kuriame pateikiami 69 suskaitmeninti kultūros objektai. Plečiant krašto kultūros paveldo aktualizavimo veiklas, sukurtas šiuolaikiškas interaktyvus žaidimas „50 istorijos pėdsakų Kauno rajone“, supažindinantis su rajono kultūrine aplinka, motyvuojančia keliauti, pažinti savo kraštą. Ši mokomoji ir laisvalaikio priemonė sulaukė didelio mokytojų, gyventojų ir žiniasklaidos dėmesio.

2020 metais viešoji biblioteka parengė ir įgyvendino 3 Kultūros tarybos finansuojamus projektus – „Kultūrinės slinktytės Kauno rajone“, „Pažink Kauno rajoną šiuolaikiškai“ ir „Bibliotekininko sėkmė – mokytis įveikti naujus iššūkius“. Dėl 19,0 tūkst. Eur gautos paramos bendruomenei organizuoti profesionaliosios kultūros renginiai, parodos, kuriama krašto kultūros paveldo duomenų bazė ir vykdoma sklaida bei rengiami profesinio ugdymo seminarai 53 bibliotekininkams. 2020 m. Viešoji ir padalinių bibliotekos surengė 157 kultūrinius, skaitymo skatinimo renginius, 1095 dailės, tautodailės ir knygų parodas. Renginiuose, parodose apsilankė

daugiau nei 33 000 lankytojų. Viešojoje bibliotekoje vyko susitikimai ir diskusijos su mokslo, kultūros, meno atstovais, rašytojais. Viešojoje bibliotekoje organizuota 11 stambių kultūrinių renginių (10 suaugusiesiems ir 1 vaikams), juose dalyvavo 865 žmonės.

Prioritetinės veiklos 2020 m. buvo bibliotekų informacinės bazės stiprinimas, gyventojų skaitmeninio raštingumo ir skaitymo skatinimo ugdymas.

Buvo vykdomi 3 projektai kultūros sklaidai bei 2 projektai gyventojų skaitmeniniam raštingumui ugdyti, technologijoms įdiegti ir atnaujinti. Gauti nauji specialūs IT paketai: inžinerinis, kūrybinis, programavimo, konstravimo, kurie sustiprino gyventojų kūrybinius įgūdžius, prisidėjo prie įdomaus laisvalaikio leidimo bei priemonių gamybos kovai su COVID-19 ligos virusu.

3D spausdintuvu buvo gaminami apsauginiai veido skydeliai, jie karantino metu tiekiami medicinos įstaigoms. Įgyvendinant Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos ir ES struktūrinių fondų finansuojamą projektą „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“ vyko Viešosios interneto prieigos modernizavimas, įsigyta šiuolaikiškų IT priemonių, teikiamos naujos paslaugos. Įgyvendinant respublikinį projektą „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga skaitmeninė bendruomenė“, kompiuterinio raštingumo apmokyta daugiau nei 2000 rajono gyventojų.

Įgyvendinti vaikų užimtumą skatinantys projektai „Superatostogos bibliotekoje“, „Praleisk vasarą šiuolaikiškai“. Buvo stiprinamas darbas su vaikais, įtraukiant socialinę atskirtį patiriančių šeimų vaikus, sudarant jiems sąlygas turiningai ir išmaniai leisti vasaros atostogas bei laisvalaikį bibliotekose. Viešoji biblioteka inicijavo bendruomenės iniciatyvą projektu „Garliavietei, šok“, su kuriuo dalyvavo „Kaunas – 2022“ „Fluksus Labas“ bendruomenių programoje.

Nevyriausybinių, bendruomeninių organizacijų ir jaunimo politika

Kauno r. sav. 2020 m. duomenimis veikė apie 600 nevyriausybinių organizacijų, 87 bendruomeninės organizacijos, 2 vietos veiklos grupės.

2018 m. Kauno rajono savivaldybės seniūnijose buvo įsteigta bendruomenės veiklos administratoriaus pareigybė, kuri konsultuoja bendruomenines ir nevyriausybines organizacijas, padeda pildant projektines ir konkursines paraiškas, tvarkant finansinę apskaitą, organizuojant renginius ir atstovaujant organizacijų interesams. Tačiau siekiant geresnių rezultatų šių pareigybių funkcijos buvo patikėtos žemės ūkio ir kaimo plėtros vyr. specialistams iš Kauno rajono savivaldybės administracijos.

Per šį laiką nuo pareigybės įsteigimo pastebėta, kad padaugėjo aktyvių bendruomenių, padaugėjo konsultacijų ir pateikiamų paraiškų, įgyvendinta daugiau projektų. Per 2020 m. buvo

konsultuojama Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos Nacionalinės paramos bendruomenėms, LR SADM priemonės „Stiprinti bendruomeninę veiklą savivaldybėse“, NMA „Parama ekonominės veiklos pradžiai kaimo vietovėse“, Lietuvos kultūros tarybos, parduotuvių tinklo Maxima konkurso „Mes – bendruomenė“, Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų, Kauno r. VVG strategijos priemonių, Kauno r. savivaldybės sporto, jaunimo programų finansuojamų projektų paraiškų rengimas, padėta rengti ataskaitas. Surinkta informacija apie 2020 m. Kauno rajono bendruomeninių organizacijų įgyvendintus arba įgyvendinamus projektus. Parengtas 2020 m. Kauno rajone Lietuvos kultūros tarybos finansuotų ir įgyvendintų 11 projektų pristatymas. Reguliariai stebimas ir papildomas nauja informacija Kauno rajono bendruomeninių organizacijų žemėlapis. Padėta organizuoti Kauno r. bendruomeninių organizacijų sąjungos veiklą, skatintos bendruomeninės organizacijos dalyvauti Kauno rajono bendruomeninių organizacijų sąjungos veikloje, per 2020 m. prisijungė 4 bendruomeninės organizacijos. Parengta Kauno rajono bendruomeninių organizacijų sąjungos paraiška pagal Kauno r. VVG strategijos priemonę „Partnerystės tinklo skatinimas vietos veiklos grupės teritorijoje“. Pateikta informacija apie kvietimus teikti projektų paraiškas, teikimas Kauno r. bendruomeninėms organizacijoms, priminimai dėl viešųjų pirkimų, ataskaitų parengimo, finansinių ataskaitų pateikimo Registrų centrui.

Lyginant su apskrities ir šalies vidurkiais, Kauno r. savivaldybėje gyvena santykinai daugiau jaunų žmonių (14–29 m.) nei kitur. Kauno rajone 2021 m. jaunimas sudarė 18,65 proc. visų gyventojų (apskirtyje jaunimas sudarė 17,72 proc. o šalyje 17,49 proc. visų gyventojų). Kauno rajono savivaldybės jaunimo politiką koordinuoja Kauno rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius, kuris rengia ir įgyvendina savivaldybės jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoja jaunų žmonių ir jaunimo bei su jaunimu dirbančių organizacijų būklę savivaldybės teritorijoje, taip pat koordinuoja savivaldybės institucijų bei įstaigų veiklą jaunimo politikos srityje ir vykdo kitą veiklą, susijusią su jaunimu bei jaunimo organizacijomis.

2020 m. Kauno r. savivaldybėje veikė 42 jaunimo organizacijos ir 12 su jaunimu dirbančių organizacijų. Pagal Jaunimo reikalų departamento atliktą 2020 m. savivaldybių jaunimo politikos įgyvendinimo analizę matyti, kad lyginant su kitomis savivaldybėmis, Kauno r. savivaldybėje geriausi faktais ir žiniomis grįstos (atlikti savivaldybės jaunimo situacijos, jaunimo problematikos tyrimai, analizės, jaunimo politikos kokybės vertinimas, pateiktos jaunimo politikos įgyvendinimo veiklos ataskaitos, viešinama informacija) jaunimo politikos rodikliai – reitinguojama 20 vieta tarp 60 savivaldybių, tačiau santykinai žemas jaunimo savanoriškos veiklos mastas lyginant su kitomis Lietuvos savivaldybėmis – 58 vieta iš 60. Pagal jaunimo interesų atstovavimo, jaunimo dalyvavimo ir įgalinimo skatinimo srities įgyvendinimą savivaldybėse Kauno rajonas atsiduria 25–26 vietoje, o pagal darbo su jaunimu srities (mobilaus darbo su jaunimu gatvėje ir darbo su jaunimu) vertinimą – 54 vietoje.

2020 m. finansuoti 13 Kauno r. sav. jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų jaunimo veiklos projektai, kuriems įgyvendinti skirta 20 000 tūkst. Eur. Pastebima, kad finansavimas jaunimo projektams kasmet didėja. Kauno rajono savivaldybėje veikia viena atvira jaunimo erdvė, tačiau nėra nė vieno atviro jaunimo centro.

Garliavos meno mokykla

Garliavos meno mokykloje ir filialuose 2021–2022 m. meninius gebėjimus ugdo 868 vaikai, jaunuoliai ir suaugusieji: Garliavoje – 484, Raudondvaryje – 283, Vilkiyoje – 64, Babtuoje – 37. Veikia fortepijono, akordeono, styginių instrumentų (smuikas, gitara), pučiamųjų instrumentų (fleita, klarnetas, saksofonas, trimitas, trombonas, mušamieji), liaudies instrumentų (kanklės, lumzdelis, birbynė, skrabalai), solinio ir chorinio dainavimo, ankstyvojo meninio ugdymo, teorinių disciplinų ir dailės skyriai. Mokykloje dirba 79 mokytojai.

Raudondvario filiale mokosi 62 jaunieji pianistai, 39 mokiniai – pučiamųjų skyriuje (fleita, saksofonas ir mušamieji), smuiko ir gitaros mokosi 42 mokiniai. Akordeono sk. – 16 mokinių, solinio dainavimo ir teorijos sk. – 12 mokinių, ankstyvojo meninio ugdymo grupėje – 14 mokinių, kanklių ir birbynės – 16 mokinių, dailės sk. – 82 mokiniai. Iš viso dirba 25 mokytojai. Vyksta ne tik akademinė (mokomoji) veikla, bet ir tradiciniai renginiai: mokytojai rengia klasių koncertus žiemą, kalėdiniu laikotarpiu ir pavasarį, balandžio–gegužės mėn. klasių koncertuose savo gebėjimus parodo visi mokiniai. Taip pat rengiami ir bendri filialo koncertai, žiemą ir (arba) pavasarį, Motinos dienos paminėti ar velykiniu periodu. Dailės skyriaus darbai eksponuojami ne tik meno mokykloje, bet ir kultūros centruose, Raudondvaryje, Kulautuvoje. Palankiomis gamtinėmis oro sąlygomis dailės skyriaus mokiniai piešia Raudondvario dvaro teritorijoje. Vyksta edukacinė veikla – pažintis su muzikos instrumentais, koncerto forma ankstyvojo meninio ugdymo grupės mokiniams, taip vykstanta į vaikų darželius Kulautuvoje, pradinės mokyklas. Mokiniai dalyvauja respublikiniuose, tarptautiniuose konkursuose, festivaliuose, taip pat ir nuotoliniu būdu.

Vilkijos filiale fortepijono mokosi 14 mokinių, 3 pučiamųjų instrumentų, 5 smuikininkai, 5 akordeonistai, 4 ankstyvojo meninio ugdymo mokiniai, dailės skyriuje mokosi 33 mokiniai. Iš viso dirba 9 mokytojai. Vykdoma akademinė veikla, mokiniai dalyvauja pusmečių akademiniuose atsiskaitymuose, taip pat klasių koncertuose. Eksponuojamos dailės skyriaus mokinių darbų parodos ne tik mokykloje, bet ir už jos ribų: Liučiūnų bibliotekoje, Padauguvos bibliotekoje, Sveikatos priežiūros centre Vilkiyoje. Mokiniai dalyvauja respublikiniuose, tarptautiniuose konkursuose, festivaliuose, taip pat ir nuotoliniu būdu.

Babtų filiale fortepijono skyriuje mokosi 20 mokinių, pučiamųjų skyriuje – 11 mokinių ir 6 – akordeonistai. Iš viso dirba 6 mokytojai. Vyksta akademinė veikla, pusmečių akademiniai atsiskaitymai. Pagal savo gebėjimus mokiniai taip pat dalyvauja šalies konkursuose, festivaliuose.

Pučiamųjų skyriaus mokiniai jungiasi į gimnazijos pučiamųjų orkestrą, Babtų kultūros centro pučiamųjų orkestrą, kuris koncertuoja įvairių renginių metu tiek Babtuose, tiek rajone.

Garliavos meno mokykloje visi skyriai organizuoja respublikinius konkursus. Vyksta teorinio, liaudies instrumentų, pučiamųjų instrumentų, dainavimo, fortepijono, antro muzikos instrumento, akordeono, styginių skyriaus respublikiniai ir tarptautiniai konkursai. Garliavos meno mokykloje yra trys filialai ir numatoma plėtra ateityje, kad kuo daugiau Kauno rajono vaikų ir suaugusiųjų galėtų pasinaudoti mokyklos teikiamomis paslaugomis. Teritorinė plėtra planuojama steigiant filialus Domeikavoje, Akademijoje, Šlienavoje. Nuo 2022 m. rugsėjo planuojama atidaryti teatro studiją, kuri pritrauktų visus Kauno rajono vaikus ir suaugusiuosius, norinčius tobulėti ir įgyti žinių teatro srityje.

Kauno rajono savivaldybės kultūros lauko stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
<p>PASLAUGOS Užtikrinamas kultūros ir meno prieinamumas tam tikroms gyventojų grupėms. Užtikrinama paslaugų įvairovė. Yra sąlygos įsitraukimui į kolektyvines kultūros ir meno veiklas.</p> <p>BENDRADARBIAVIMAS Glaudus bendradarbiavimas su „Kaunas Europos kultūros sostinė 2022“, kitomis seniūnijų įstaigomis ir verslo įmonėmis prisideda prie paslaugų plėtros. Yra sukurtas komandinės veiklos modelis.</p> <p>INFRASTRUKTŪRA Efektyvus IT priemonių taikymas komunikacijai. Pakankamas ir atnaujinamos priemonės, įrankiai, turinys. Pakankamas erdvių veikloms vykdyti skaičius.</p> <p>FINANSAVIMAS Užtikrinamas stabilus biudžetinis finansavimas.</p> <p>ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI Palankios sąlygos nuolatiniam darbuotojų kompetencijų atnaujinimui. Darbuotojai kompetentingi ir atsakingi. Sukurta darbuotojų vertinimo ir motyvavimo sistema.</p>	<p>PASLAUGOS Nepakankamas kultūros ir meno prieinamumas kaimo bendruomenėms. Kultūros ir meno paslaugos jaunimui neatitinka poreikių. Aukštesnes pajamas gaunantys gyventojai renkasi kultūros ir meno produktus mieste. Nesuformuotas nemokamų ir mokamų renginių balansas. Nepakankamas gyventojų įsitraukimas į kolektyvines kultūros ir meno veiklas.</p> <p>BENDRADARBIAVIMAS Nepakankamas kultūros centrų bendradarbiavimas su vietos bendruomenėmis. Neišvystytos savanorystės ir bendruomeninės veiklos.</p> <p>INFRASTRUKTŪRA Nepakankama komunikacija socialiniuose tinkluose. Neišnaudojamas inovacijų potencialas veiklų įgyvendinimui ir pritaikymui. Kultūros ir meno paslaugų teikimo erdvės nepritaikytos įvairių poreikių gyventojams. Trūksta specifinių erdvių ūkinei, klubinei veiklai, lauko renginiams vykdyti.</p>

	<p>FINANSAVIMAS Trūksta finansavimo veiklų kokybei ir mobilumui užtikrinti.</p> <p>ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI Kompetentingų darbuotojų trūkumas. Dominuoja vyresnio amžiaus kultūros darbuotojai. Trūksta kultūros paslaugų teikimo kokybę užtikrinančių darbuotojų.</p>
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<p>PASLAUGOS Aktyvesnis mokslo potencialo panaudojimas. Aktyvesnis etnokultūros puoselėjimas. Paslaugų plėtra per kūrybingumo ugdymą įvairiose grupėse, ypač jaunimo. Turizmo potencialo panaudojimas. Dalyvavimas gyventojų santykio su istorija, paveldu kūrimo, vertybių formavimo procesuose.</p> <p>BENDRADARBIAVIMAS Kultūros plėtrą įgyvendinti bendradarbiaujant su išorės ir vidaus partneriais, dalyvaujant tarptautiniuose nacionaliniuose tinkluose.</p> <p>INFRASTRUKTŪRA Paveldo ir netradicinių erdvių kultūros poreikiams įveiklinimas Kultūros paslaugų ir produktų sklaida naujuose socialiniuose tinkluose Inovatyvių IT priemonių paslaugų plėtrai užtikrinti taikymas</p> <p>FINANSAVIMAS Papildomo rėmimo panaudojimas. Dalinis finansavimas sudaro galimybes veiklą vykdyti už rajono ribų. Mecenatystės tradicijų stiprinimas.</p> <p>ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI Kompetencijų kėlimas ir praktinis pritaikymas.</p>	<p>PASLAUGOS Konkuravimas su kitais kultūros ir meno paslaugų teikėjais gali mažinti naudojamąsi vietiniais produktais ir paslaugomis. Gyventojų migracija ir mobilumo galimybės keičia vietinių kultūros ir meno paslaugų vartojimo paklausą. Stebėsenos trūkumas. Jaunų žmonių nedalyvavimas mėgėjų meno kolektyvų veikloje kelia riziką jų išnykimui.</p> <p>BENDRADARBIAVIMAS Bendruomeniškumo gebėjimų trūkumas kelia riziką mėgėjų meno kolektyvų išlikimui, tradicijų išsaugojimui. Bendruomenių nesutarimas kelia grėsmę vieningo kultūrinio identiteto formavimui, veiklų vientisumo užtikrinimui.</p> <p>INFRASTRUKTŪRA Nepakankama paslaugų pasiūlos plėtra ir paslaugų kokybė dėl žmogiškųjų, materialųjų, infrastruktūros išteklių trūkumo.</p> <p>FINANSAVIMAS Kylančios paslaugų kainos mažins kultūros produktų ir paslaugų paklausą.</p> <p>ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI Nedideli atlyginimai kelia riziką darbuotojų trūkumo susiformavimui ir paslaugų kokybės kritimui.</p>

Atsižvelgiant į strateginiuose dokumentuose įtvirtintas nuostatas, galima teigti, kad kultūra – reikšmingas ne tik bendruomenės ar rajono, tačiau ir šalies gyvybingumo, konkurencingumo, gerovės išteklius. Kultūra įsitvirtina kaip strateginė valstybės raidos kryptis, tvirtėja jos ryšiai su kitomis sritimis. Kultūrai keliami vis didesni lūkesčiai, siekiant atsakyti į ateityje laukiančius socialinius, klimato ar ekonominius iššūkius, todėl svarbu sutelktai veikti siekiant darnaus ir tvaraus kultūros išteklių panaudojimo ir atsinaujinimo, o įgyvendinant kultūros politiką – gamtinių išteklių tausojimo.

Kaip išryškėjo analizuojant strateginio valdymo dokumentus, Kauno rajono savivaldybės aplinką ir kultūros sektoriaus situaciją, SSGG, Kauno rajono savivaldybė dėl palankios savo geografinės padėties, augančių demografinių rodiklių, nuosekliai plėtotos kultūros paslaugų teikimo infrastruktūros, paslaugų teikėjų kompetencijų turi potencialą ir toliau sėkmingai vykdyti kultūros plėtrą rajone. Ypač didelį teigiamą impulsą rajono kultūros laukui davė nuo 2019 m. bendrai su Kauno miestu įgyvendinamas projektas „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“, dėl kurio vyksta į veiklas įsijungusių kultūros ir kitų vietos organizacijų bei bendruomenių aktyvinimas ir sutelktis, ieškoma seniūnijų tapatybės, pasitelkiami ne tik Lietuvos, tačiau ir tarptautiniai kultūros ir meno resursai. Įgyvendinant į LR BP sprendinius ir kituose strateginiuose valdymo dokumentuose apibrėžtus tikslus, svarbu ir toliau vystyti Kauno miesto ir rajono bendras veiklas, išteklių pasidalijimą, kartu kuriant pridėtinę vertę. Pažymėtina, kad dalis Kauno rajone vykstančios kultūrinės veiklos jau dabar pritraukia ir Kauno miesto gyventojus, o dalis, ypač arčiausiai Kauno miesto gyvenančių gyventojų yra aktyvūs miesto kultūrinės veiklos vartotojai – tai rodo sinergijos potencialą, kuris galėtų būti ir toliau plėtojamas. Dalyvavimas projekte „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ pasitelkiant šiuolaikines įvairias meno formas praturtino ir sujungė projekte dalyvavusias Kauno rajono bendruomenes ir sustiprino jų identitetą, įtraukė vietos kultūros organizacijas į aktyvius vietos ir tarptautinius bendradarbiavimo tinklus, leido ugdyti naujas kompetencijas. Projekto veiklų sukurtas ir vis dar kuriamas poveikis sudaro pagrindą tolesnei rajono kultūros plėtrai. Siekiant ilgalaikio poveikio būtina užtikrinti veiklų tęstinumą, sukauptų žinių perkėlimą ir sukurtų rezultatų tvarumą, jų platesnio pritaikymo projekte nedalyvavusiose seniūnijose ir vietos bendruomenėse galimybes.

Kitu teigiamu aspektu galima laikyti kultūros sektoriaus institucijų komandiškumo puoselėjimą, kuris praktiškai įgyvendinamas sukūrus komandinės veiklos modelį. Visgi, nepaisant sėkmingų bendradarbiavimo su bendruomenėmis pavyzdžių bei komandinių kultūros sektoriaus institucijų įgūdžių, kaip rodo SSGG, kultūros centrų bendradarbiavimas su vietos bendruomenėmis nėra pakankamas, egzistuoja konkurencija tarp Kauno r. bendruomenių. Tai gali kelti iššūkius ne tik veiklų įgyvendinimui, tačiau ir rajono kultūrinio identiteto formavimui, stabdyti Lietuvos Baltojoje knygoje numatytą regionų įvaizdžio kėlimą, kelti iššūkius prisidedant prie LR BP numatyto šalies identiteto palaikymo. Situacijos gerinimui galėtų būti aktyviau žemės ūkio ir kaimo plėtros vyr.

specialisto kompetencija, ne tik skatinant bendruomenių projektus, tačiau ir padedant vystyti savanorystės veiklas. Kaip rodo kultūros apžvalgoje pateikiama informacija, 2018 m. įsteigta pareigybė sėkmingai funkcionuoja, tad per koordinavimo, pagalbos funkcijos įgyvendinimą būtų galima sustiprinti bendruomenių ir kultūros sektoriaus ryšius, koordinuoti bendruomenių partnerystes tiek rajone, tiek ir už jo ribų.

Partnerysčių kūrimas svarbus ir tarpinstituciniu lygmeniu. Remiantis Kauno r. savivaldybės aplinkos analize, galima teigti, kad partnerysčių ir bendradarbiavimo vystymui palanki Kauno r. savivaldybės susisiekimo infrastruktūra. Savivaldybę kerta pagrindiniai Lietuvos keliai, geležinkelis, joje yra 4 vandens keliai, oro uostas. Strateginiuose valdymo dokumentuose siūloma vystyti tarpinstitucinį bendradarbiavimą – turėtų būti stiprinamos partnerystės su išorės ir vidaus partneriais, remiantis LR BP sprendimais, Kauno r. savivaldybei ypač aktuali Pietų Lietuvos partnerysčių – Kauno, Alytaus, Marijampolės grupė, skatintinas aktyvesnis dalyvavimas tarptautiniuose tinkluose.

Kaip pabrėžiama LR BP, teikiant kultūros paslaugas svarbus kompaktiškumo principas – kokybiškų vietinių paslaugų, susisiekimo, vietinės produkcijos užtikrinimas. Atsižvelgiant į teritorinius prioritetus, atitinkamai reikėtų vystyti ir kultūros paslaugų teikimą. Per pastarąjį dešimtmetį Kauno rajone atnaujinta 9 kultūros įstaigos, du daugiafunkciai centrai, pastatytas naujas sporto ir kultūros centras, laisvalaikio salė, taip pat kultūrinėms veikloms pritaikomos ir kitos paveldo erdvės, pavyzdžiui, Zapyškio Šv. Jono senoji bažnyčia. Naujų ir atnaujintų erdvių skaičius leidžia teigti apie vietų kultūros veikloms vykdyti pakankumą, nors pastebima, kad dar ne visos pritaikytos įvairių poreikių gyventojams. Rajonas Lietuvos kontekste išsiskiria turėdamas kurortinės teritorijos statusą turinčia vietovę, kurią sudaro net trys skirtingos vietovės: Kačerginė, Kulautuva ir dalis Zapyškio, todėl vertėtų ryškinti šių miestelių identitetus – apibrėžti ir remti pagrindinius kurortų tapatybę formuojančius renginius, taip pat gerinti kultūros veikloms reikalingą infrastruktūrą. Kita vertus, dar neišnaudotos galimybės visus metus įveiklinti kitus kultūros ir gamtos paveldo objektus ar netradicines erdves ir taip kurti naujus kultūros ir meno projektus, remiantis kūrybiškos vietokūros principais. Formuoti ir ryškinti rajono kultūrinį identitetą taip pat būtų galima didinant turizmo ir kultūros paslaugų sinergiją. Kauno rajone stipresnė turizmo ir kultūros sektoriaus jungtis galėtų atsirasti vystant vandens turizmo ir kultūros paslaugų sąsajas bei plėtojant etnokultūros turizmo galimybes – šiam tikslui pasitelkiant ir didinant sklaidą apie etnokultūros lobyną, rajone kuriančius tautodailininkus, unikalų brolių A. ir J. Juškų muziejų.

Žiūrint į žmogiškųjų išteklių sritį, pastebima, kad trūksta kultūros paslaugų teikimo kokybę užtikrinančių darbuotojų, ypač atokesnėse rajono seniūnijose. Atsižvelgiant ir į tai, kad vyrauja netolygumai pagal vienam kultūros centro darbuotojui tenkančių aptarnauti gyventojų skaičių skirtingose rajono seniūnijose, ypač aktualu, kaip siūloma LR BP, didinti investicijas ne tik į kietąsias, tačiau ir minkštąsias sritis – turinio kūrimą ir kompetencijų stiprinimą, partnerysčių tarp to

paties ir kitų sektorių įstaigų atsiradimą. SSGG analizėje išskiriama, kad rajono kultūros ir meno srityje yra sukurtos palankios sąlygos darbuotojų kompetencijų ugdymui. Kaip paaiškėjo iš situacijos apžvalgos, 2020 m. daugiau nei pusė rajono kultūros sektoriaus darbuotojų kėlė savo profesinę kvalifikaciją, tačiau nedideli atlyginimai ir tai, kad sektoriuje dominuoja vyresnio amžiaus kultūros darbuotojai, gali kelti žmogiškųjų išteklių iššūkius netolimoje ateityje, o tai turėtų įtakos ir teikiamų paslaugų kokybei, todėl kompetencijų ugdymas ir personalo atnaujinimas turėtų išlikti veiklos prioritetu.

Žvelgiant į Kauno r. savivaldybės kultūros lauko aprėptį galima teigti, kad daugumai gyventojų užtikrinamas kultūros ir meno prieinamumas, tačiau identifikuojamas nepakankamas kultūros ir meno prieinamumas atokiau gyvenančioms kaimo bendruomenėms ir kai kurioms gyventojų grupėms, pavyzdžiui, vyresnio amžiaus gyventojams ir šeimoms su mažais vaikais, kurių mobilumo galimybių ribotos – todėl reikėtų gerinti kultūros ir meno veiklą bei turinio pasiekiamumą vietos kultūros institucijose arba plėsti pasiūlą atokesnėse vietovėse. Kadangi ir strateginiuose dokumentuose nurodoma, kad būtina mažinti šiuo metu egzistuojančius paslaugų teikimo netolygumus, nustatant siektiną sėkmės rodiklį – kultūros įstaigų arba bazinių paslaugų pasiekiamumą visiems gyventojams per 30 min., todėl siekiant didesnio kultūros ir meno prieinamumo, būtina atkreipti dėmesį į įvairių gyventojų grupių poreikius, paslaugų segmentaciją, skatinant didesnę įvairių gyventojų grupių įtrauktį į aktyvų dalyvavimą mėgėjų meno kolektyvų ar kitose kultūrinėse ir kūrybinėse veiklose.

Pastebima, kad nors daugėja gyventojų, dalyvaujančių mėgėjų meno kolektyvuose, būreliuose, studijose skaičius, įsitraukimas į kolektyvines kultūros ir meno veiklas galėtų būti aktyvesnis – dabar kolektyvuose dominuoja vyresnio amžiaus nariai, nevyksta atsinaujinimo procesai ir netgi gresia kai kurių veiklų išnykimas. Atsižvelgiant į Nacionaliniame pažangos plane apibrėžtą poreikį didesnei kultūros svarbai, visuomenės kūrybingumo didinimui, gyventojų įsitraukimas į kultūros veiklas turi būti nuosekliai didinamas, sudarant sąlygas įvairių grupių įsitraukimui. Mėgėjų meno kolektyvai galėtų tapti ne tik laisvalaikio praleidimo ir meninių gebėjimų ugdymo forma, tačiau taip pat pasižymėti lyderyste, pavyzdžiui, puoselėjant autentiškus Kauno rajono nematerialaus kultūros paveldo turtus, o taip pat užtikrinant kokybišką kultūros turinio pasiūlą kitiems rajono gyventojams, tačiau šiam tikslui pasiekti reikalingas aukštesnis mėgėjų meno kolektyvų meninio meistriškumo lygis, o jį pagerinti būtų galima daugiau dėmesio skiriant kolektyvų vadovų kvalifikacijos kėlimui, sudarant sąlygas nuosekliai jų ugdymui, taip pat organizuojant meistriškumo stovyklas kolektyvų nariams.

Vis dėlto, kalbant apie gana plačią kultūros ir meno paslaugų ir produktų pasiūlą, Kauno r. savivaldybėje stinga paslaugų jaunimui. Remiantis Jaunimo departamento tyrimo duomenimis, matoma, kad nors savivaldybėje veikia nemažai jaunimo organizacijų, tačiau santykinis Lietuvos

vietovių duomenų palyginimas rodo žemus jaunimo politikos įgyvendinimo rezultatus. Atsižvelgiant į tai, kad Kauno r. savivaldybėje gyvena vieni jauniausių gyventojų Lietuvoje, kultūros ir meno produktų, paslaugų ir procesų prieinamumo jaunimui didinimas turėtų tapti prioritetine kryptimi. Kultūros ir meno srityje reikšminga Garliavos meno mokyklos veikla: numatyta jos teritorinė paslaugų teikimo plėtra, auga meno rūšių pasiūla (formuojama teatro klasė), tačiau nenumatyta plėtra į kitas meno rūšis, tokias kaip dizainas, kinas, medijos, taip pat nėra šiuolaikinių meno programų, pavyzdžiui, elektroninės muzikos, nėra vystomas KKI potencialas. Garliavos meno mokykloje ugdomi moksleiviai ir suaugusieji, tačiau nėra integralumo su bendrojo ugdymo programomis, jaunimo politikos įgyvendinimu rajone. Ateityje meno mokyklos veiklą būtų galima plėsti ieškant glaudesnio sąryšio su kitomis rajono kultūros ir švietimo įstaigomis, matyti ją kaip ne tik vaikų, tačiau ir visų amžiaus grupių meninius gebėjimus ir kompetencijas ugdančia vieta, plėtoti etnokultūros turinio puoselėjimą. Tai galima pasiekti organizuojant plačios aprėpties vasaros stovyklas, meistriškumo programas, bendradarbiaujant su profesionalaus meno institucijomis Lietuvoje ir užsienyje, steigiant stipendijas.

Atliekant SSGG analizę pastebėta, kad finansavimo srityje yra keletas iššūkių. Nors kultūros įstaigos turi stabilų biudžetinį finansavimą, tačiau jis nėra pakankamas skleisti Kauno rajono kultūros sektoriaus veiklą ir už rajono ribų, daryti tai kokybiškai arba atitinkamai pagal poreikius. Rajono kultūrinių veiklų įgyvendinimui svarbus papildomo rėmimo užtikrinimas, sustiprintos mecenatystės praktikos. Kauno rajone veikia Laisvoji ekonominė zona, o tai sudaro galimybę sinergijai tarp kultūros ir verslo sektorių atsirasti. Kaip pastebima rajono kultūros įstaigų būklės apžvalgoje, toliau nuo Kauno miesto esančios gyvenvietės pritraukia mažiau papildomų finansavimo šaltinių lėšų. Apskritai kultūros srities finansavimas lyginant skirtingas seniūnijas netolygus – svyruoja nuo kelių iki keliasdešimt tūkstančių eurų. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ypač pastaruoju metu kyla kultūros sektoriaus paslaugų kainos, o nedidėjant finansavimui arba nevykstant jo diversifikavimui tai gali sukelti papildomų iššūkių ateityje siekiant geresnio paslaugų pasiekiamumo, geresnės kokybės arba poreikius atitinkančio mobilumo lygmens.

Remiantis SSGG analize galima teigti, kad rajono kultūros ir meno įstaigos turi pakankamai priemonių, įrankių veikloms vykdyti, tačiau neišnaudojamas inovacijų potencialas veiklų įgyvendinimui, nepakankamas komunikacijos vykdymas viešinant kultūrines veiklas socialiniuose tinkluose. LR BP įvardyta, kad Kauno r. savivaldybė yra kaimiška savivaldybė, tad verta atkreipti dėmesį į kaimiškų vietovių vystymui nustatytą vieną iš prioritetų – viešųjų paslaugų, įskaitant ir kultūros paslaugas, skaitmeninimą. Kauno r. savivaldybės kultūros būklės analizė atskleidė, kad biblioteka su savo padaliniais yra informacinio raštingumo skatinimo lyderė, todėl bibliotekos galėtų tapti ir kultūrinio turinio bei paslaugų inovacijų kūrimo, diegimo ir komunikacijos aktyvatoriais. Inovacijų diegimo poreikį taip pat galima realizuoti pasitelkiant įvairias švietimo, ypač mokslo, institucijas, veikiančias Kauno r. savivaldybėje.

Inovatyvių ir tradicinių procesų dėmė svarbi materialaus ir nematerialaus kultūros paveldo srityje. Siekiant kultūros paveldą pritaikyti bendruomenės kultūros, turizmo, švietimo poreikiams, erdvių pritaikyme turėtų būti diegiami universalūs dizaino principai, aktyviau skatinami paveldo srities tyrimai ir jų rezultatų komunikacija. Kultūros paveldo potencialo atskleidimui svarbu pasitelkti inovacijas ir tradicinius būdus, o išsaugojant orientuotis į šiuolaikines praktikas, bendrų regioninių projektų vystymą.

Kaip Kauno rajono silpnybė išskirtas profesionalaus meno ir kultūros paslaugų trūkumas, tai iš dalies lemia tai, kad aukštesnes pajamas gaunantys gyventojai renkasi kultūros ir meno produktus Kauno mieste. Dalies gyventojų geresnės mobilumo galimybės, nesubalansuotas mokamų ir nemokamų renginių santykis, viešųjų įstaigų konkuravimas su kitais kultūros ir meno paslaugas mieste ir rajone teikiančiais subjektais lemia iš dalies netikslingą esamų kultūros ir meno įstaigų resursų panaudojimą ir galiausiai mažina galimybes atliepti atskirų visuomenės narių kultūros poreikius. Neišnaudojamos kultūros, turizmo, švietimo ir mokslo paslaugų susietumo galimybės kultūros ir meno sektorių paverčia nepakankamai integralia rajono raidos dalimi. Kauno rajone veikia visų lygmenų švietimo ir mokslo įstaigos, pradedant nuo bendrojo lavinimo, baigiant aukštosiomis mokyklomis ar atskirais mokslo institutais, tačiau reikia pastebėti, kad vis dar neišnaudotas potencialas vystyti kultūros ir kūrybinių industrijų sritį, taip pat skatinant iš pirmo žvilgsnio netgi netikėtus, pavyzdžiui, kultūros ir žemės ūkio jungtis, kurios žaliojo kurso fone galėtų leisti kurtis inovacijoms, padėtų užtikrinti darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimą ir formuoti rajono lyderystę tarpsektorinio bendradarbiavimo kontekste.

Apibendrinant galima teigti, kad Kauno rajono kultūros lauke vykstantys procesai jungia bendruomenės ir skatina individualią kultūrinę patirtį, formuoja unikalius tapatybės bruožus, kultūros institucijos ir jų personalas siekia tobulėti ir teikti paslaugas, atitinkančias įvairių rajono gyventojų ir svečių poreikius, vyksta veiklų diversifikacija. Todėl strategijos įgyvendinimo laikotarpiu būtina remtis į susiformavusius ryšius ir praktikas, juos įtvirtinti, suteikiant naujas kryptis skleisti – per paslaugų inovacijas, šiuolaikinį paveldo ir kitų viešųjų erdvių aktualizavimą, naujas tarpsektorines jungtis, tarptautinių ryšių skatinimą.

Kauno rajono savivaldybės kultūros vystymosi vizija, prioritetinės kryptys ir tikslai

Vizija

Kauno rajonas – atvira kūrybingos bendruomenės erdvė.

Prioritetinės kryptys ir tikslai

Pirmoji prioritetinė kryptis – kultūros paslaugų kokybės gerinimas

1 tikslas – stiprinti kultūros paslaugų kokybę

Įgyvendinus šioje strateginėje kryptyje numatytą tikslą, uždavinius ir jų realizavimui reikalingas priemones, pagerės paslaugų kokybė, padidės paslaugų įvairovė ir pagerės jaunimo įtrauktis į kultūros procesus. Priskyrus profesionalaus meno sklaidos koordinavimo funkciją, sukūrus profesionalaus meno monitoringo sistemą, įgyvendinus bendrus kultūros įstaigų projektus su profesionalaus meno įstaigomis, bus pasiektas svarbus kokybinis pokytis profesionalaus meno sklaidos organizavime. Rajono kultūros įstaigoms įsitinklinus į išorės kultūros tinklus bei tarpusavyje, taip pat plėtojant bendradarbiavimą su mokslo įstaigomis, sujungus paslaugas, sukūrus naujas informacines sistemas, skatinant KKI veiklas ir tęsiant veiklas, kurios įgyvendinamos su „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“, bus galima užtikrinti didesnę paslaugų įvairovę rajono gyventojams. Ypač skiriant dėmesį jaunimo skatinimui per papildomą finansavimą – stipendijas, įgyvendinant kūrybiškumą skatinančias veiklas ir sukūriant meno rezidencijų infrastruktūrą, bus padidintas jaunimo dalyvavimas kultūros procesuose. Kultūros paslaugų kokybei ir įvairovei užtikrinti bus plėtojamas kultūros sektoriaus darbuotojų sistemingas kompetencijų kėlimas ir skatinimas.

Antroji prioritėtinė kryptis – kultūros prieinamumo gerinimas bei bendruomeniškumo ir pilietinės visuomenės stiprinimas

2 tikslas – stiprinti kultūros įstaigų ir nevyriausybinių bei verslo organizacijų bendradarbiavimą, mažinant kultūrinę atskirtį ir netolygumus

3 tikslas – skatinti gyventojus kurti ir dalyvauti kultūroje bei formuoti savo tapatumą kuriančios bendruomenės mąstymą ir pilietiškumą

Įgyvendinus antrajai prioritėtinei kryptčiai numatytus tikslus, uždavinius ir priemones, padidės kultūros prieinamumas ir stiprės bendruomeniniai ryšiai, bus prisidedama prie pilietiškumo skatinimo. Šiems tikslams pasiekti bus ugdomi ir stiprinami informacijos sklaidos apie kultūrą įgūdžiai, plečiamas sklaidos kanalų spektras, plėtojamos savanorystės veiklos, kuriant integralų švietimo ir kultūros sektorių turinį – bus vystomos tarpsektorines bendradarbystės formos, kuriamos edukacinės programos.

Didėjant kultūros paslaugų prieinamumui, taip pat bus gerinama skirtingų visuomenės grupių įtrauktis – plečiant kultūros paslaugų teikėjų skaičių, kuriant rekomendacijas esamiems paslaugų teikėjams, formuojant specialius paslaugų paketus senjorams, vertinant pavežėjimo į kultūrinės veiklas poreikį ir atsižvelgiant į jį brėžiant tolesnes kultūros veiklų vystymo kryptis, pritaikant paslaugas žmonėms su negalia, skaitmenizuojant paslaugas ir turinį, vertinant gyventojų poreikius. Paslaugų prieinamumas bus didinamas ir per mėgėjų meno veiklas – bendradarbiavimo su kitomis

įstaigomis skatinimą, meistriškumo stovyklų organizavimą, etninės, subkultūrų, tarpkultūrinių veiklų vystymą, bendruomeninių projektų, aktualizuojant kultūros paveldą, įgyvendinimą.

Trečioji prioritutinė kryptis – sumanus kultūros įstaigų tinklo, gamtinės aplinkos bei infrastruktūros plėtojimas

4 tikslas – užtikrinti kultūros įstaigų, kultūros paveldo priežiūrą ir tvarų naudojimą bei infrastruktūros plėtrą

Įgyvendinus trečiajai prioritetinei krypčiai numatytą tikslą, uždavinius ir priemones, pagerės infrastruktūros įveiklinimas įvairesnėms, ne tik kultūrinėms, veikloms. Pritaikius daugiafunkciškumo, dalijimosi principus ir nustčius infrastruktūros valdymo modelio poreikį bus sukurtos sąlygos lengviau įgyvendinti įvairesnes veiklas visose rajono vietose, įvairesnėms veikloms pritaikant ir viešąsias erdves – padidės ~~kurortinių teritorijų~~ *kurortinės teritorijos* prieinamumas gyventojams ir rajono svečiams. Gyventojų išitraukimas į kūrybiškos vietokūros veiklas ir erdvių formavimą prisidės prie alternatyvių erdvių kultūros vyksmui sukūrimo, turizmo apimčių ir jų kokybės didėjimo. Papildomos infrastruktūros kūrimas, apimantis šiuolaikinių technologijų taikymą, sudarys sąlygas naujovių diegimui. Skiriant dėmesį e.erdvės – intraneto sukūrimui – bus sukurtas šiuolaikinių organizacijų poreikius atitinkantis sprendinys. Nematerialaus paveldo vertybių skaitmeninimas ir paveldo aktualizavimas per edukacines veiklas prisidės prie paveldo saugojimo, priežiūros ir populiarinimo.

Kauno rajono kultūros strategijos įgyvendinimo priemonių planas

Prioritetai (nustatyti Kauno rajono kultūros strategijai)	Priemonės	Rodiklis, matavimo vienetas	Atsakingas koordinatorius / vykdytojas
		Įgyvendinimo terminas	
Kultūros paslaugų kokybės gerinimas			
1. Tikslas: stiprinti kultūros paslaugų kokybę			
1.1 Uždavinys – sustiprinti	Įgyvendinti bendrus kultūros įstaigų projektus	Įgyvendintų bendrų projektų sk.; vnt.	KC, Biblioteka,

profesionalaus meno sklaidos organizavimą bei vykdyti jos įgyvendinimo monitoringą.	su profesionalaus meno organizacijomis, kūrėjais	(iki 2027 m.)	Muziejus, VšĮ „Raudondvario dvaras“
	Sukurti profesionalaus meno sklaidos monitoringo sistemą rajono savivaldybėje	Sukurta rodiklių sistema ir numatytos gyventojų ir profesionalaus meno teikėjų apklausos; rodiklių skaičius – vnt.; apklausų skaičius – vnt. (2023 m.)	KŠSS
1.2. Uždavinys – užtikrinti kultūros institucijų teikiamų paslaugų įvairovę ir kokybę bei kurti naujas, inovatyvias paslaugas.	Sujungti atskirus kultūros objektus ir jų vykdomas funkcijas į skirtingo lygmens kultūros paslaugas teikiančią tinklą – sukurti kultūros paslaugų sistemą	Sukurta kultūros paslaugų sistema – vnt. (2024 m.)	KŠSS
	Sukurti paslaugas nacionaliniuose ir rajono kultūrinio turizmo maršrutuose, kultūros keliuose	Sukurtų paslaugų sk., vnt. (2027 m.)	KC, Muziejus, VšĮ „Raudondvario dvaras“
	Atnaujinti ir prižiūrėti Kauno rajono savivaldybės kultūros įstaigų informacinių technologijų aplinką bei skaitmenines paslaugas	Atnaujintų IT priemonių skaičius – vnt. ir skaitmenintų paslaugų skaičius – vnt. (2027 m.)	KC, Biblioteka, Muziejus
	Organizuoti ir skatinti vietinius, regioninius, nacionalinius bei tarptautinius kultūros renginius, programas ir projektus Kauno rajono savivaldybės teritorijoje	Vietinių, regioninių, nacionalinių ir tarptautinių renginių, programų ir projektų skaičius – vnt. (2022–2027 m.)	KC, Biblioteka, Muziejus, VšĮ „Raudondvario dvaras“, Garliavos meno mokykla
	Organizuoti ir įgyvendinti publicistinę, tiriamąją leidybą, pasitelkiant mokslo institucijų potencialą	Išleistų leidinių sk., vnt. (2022–2027 m.)	Biblioteka, Muziejus

	Skatinti KKI vienetų įsikūrimą Kauno rajono teritorijoje, suteikiant KKI verslo pradžios paketą	Įsikūrusių KKI vienetų skaičius, vnt. (2022–2027 m.)	Kauno rajono savivaldybės Ekonomikos sk. KŠSS
	Įgyvendinti testines projekto „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ veiklas ir užtikrinti platesnį jų pritaikymą Kauno rajone, bendradarbiavimą su Kauno m. kultūros organizacijoms (bendros pridėtinės vertės kūrimas)	Tęstinių projektų sk., vnt. (2024 m.)	KC, Muziejus, VšĮ Kaunas 2022
	Įveiklinti Kauno rajono savivaldybės kultūros įstaigų infrastruktūrą ir kultūros paslaugas europiniams, nacionaliniams, regioniniams keliams (turizmui), švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai (pvz., bendradarbystės erdvėms)	Įveiklintų įstaigų sk., vnt. (2022–2027 m.)	KC, Biblioteka, Muziejus, VšĮ „Raudondvario dvaras“
1.3. Uždavinys – skatinti jaunųjų menininkų, kūrėjų iniciatyvas bei remti jaunimo kultūros renginius.	Parengti ir įgyvendinti jaunųjų kultūros lyderių veiklos stipendijų programą	Skirtų stipendijų sk. – vnt. (2027 m.)	KŠSS
	Organizuoti vaikų ir jaunimo kūrybiškumo ugdymo veiklas (stovyklos, edukacinės, švietėjiškos programos, akademijos ir pan.)	Veiklų, skirtų vaikams ir jaunimui skaičius – vnt.	KC, Biblioteka, Muziejus
	Plėsti jaunųjų menininkų meno rezidencijų infrastruktūrą	Jaunųjų menininkų rezidavimo vietų sk. – vnt. (2027 m.)	VšĮ „Raudondvario dvaras“, Muziejus
1.4. Uždavinys –	Parengti savivaldybės	Sukurta sistema, vnt.	KŠSS,

skatinti kultūros darbuotojų kompetencijų kėlimą.	kultūros įstaigų vadovų ir darbuotojų kompetencijų kėlimo sistemą		Švietimo centras
		(2023 m.)	
Kultūros prieinamumo gerinimas bei bendruomeniškumo ir pilietinės visuomenės stiprinimas			
2. Tikslas – stiprinti kultūros įstaigų ir nevyriausybinių bei verslo organizacijų bendradarbiavimą, mažinant kultūrinę atskirtį ir netolygumus			
2.1. Uždavinys – didinti informacijos sklaidą apie kultūros vyksmą, paveldą.	Įgyvendinti įvairias rinkodaros priemones, skirtas Kauno rajono savivaldybės kultūros, kultūros paslaugų bei organizuojamų renginių informacijos sklaidai	Priemonių sk., vnt. (2027 m.)	KŠSS
	Kultūros ir kultūrinio turizmo objektų ir įstaigų informaciją elektroninėje erdvėje pateikti ir anglų kalba, pritaikyti žmonėms su regos, klausos negalia	Pateiktos informacijos objektų sk., vnt. (2025 m.)	KC, Biblioteka, Muziejus, VšĮ „Raudondvario dvaras“
	Sukurti komunikacijos socialiniuose tinkluose strategiją ir įrankius, apmokyti atsakingus kultūros sektoriaus darbuotojus	Sukurta strategija, vnt. (2022 m.)	KŠSS, VšĮ Kaunas 2022 Švietimo centras
2.2. Uždavinys – skatinti savanorystės bei moksleivių ir studentų praktikos formas kultūros įstaigų veikloje.	Sukurti ir koordinuoti kultūros įstaigos savanorių, moksleivių ir studentų praktikos platformą	Sukurta savanorių, moksleivių ir studentų praktikos platforma, vnt. (2023 m.)	KC, Biblioteka, Muziejus, VšĮ „Raudondvario dvaras“
2.3. Uždavinys – kurti kultūros ir meno edukacijas, integralias su švietimo turiniu, bei vykdyti jų įgyvendinimą muziejuose, teatruose, bibliotekose ir kitose	Organizuoti bendros kūrybos ugdymo ir kultūros įstaigų veiklas, kurias leistų paruošti su švietimo turiniu integralias edukacines programas, į procesą įtraukiant tikslinę vaikų ir jaunimo grupę	Inicijuotų bendros kūrybos veiklų skaičius, vnt. (2025 m.)	KŠSS, Muziejus, Garliavos meno mokykla
	Sukurti kultūros ir meno edukacijas, skirtas	Sukurtų ir įgyvendintų	KC, Biblioteka,

neformaliose erdvėse.	įvairioms amžiaus grupėms, ir įgyvendinti jas muziejuose, bibliotekose ir kitose neformaliose erdvėse	edukacinių programų skaičius, vnt. (2022–2027 m.)	Muziejus, Garliavos meno mokykla
2.4. Uždavinys – paskatinti kultūros ir švietimo, mokslo, socialinių paslaugų, kultūros ir verslo sričių bendradarbiavimą įgyvendinant bendrus projektus.	Organizuoti jungtinius skirtingų kultūros ir meno sričių, švietimo, mokslo, verslo, socialinių paslaugų projektus, įgyvendinamus kelių vykdytojų ar keliose regiono savivaldybėse, siekiant tolygaus kultūros ir meno projektų įgyvendinimo regione	Jungtinių projektų sk., vnt. (2022–2027 m.)	KC, Biblioteka, Muziejus, VšĮ „Raudondvario dvaras“
	Užtikrinti bendradarbiavimo metodų taikymą kultūros srities veiklose (mokymai darbuotojams, savanoriams)	Mokymų dalyvių sk., vnt. (2025 m.)	KŠSS, Švietimo centras
3. Tikslas – skatinti gyventojus kurti ir dalyvauti kultūroje bei formuoti savo tapatumą kuriančios bendruomenės sąmatą ir pilietiškumą.			
3.1. Uždavinys – didinti gyventojų įtrauktį į kultūrinį gyvenimą, skatinti kultūros decentralizaciją, užtikrinant galimybes dalyvauti kultūroje kiekvienoje rajono seniūnijoje.	Sudaryti sąlygas bendruomenėms ir vietos nevyriausybinėms bei privačioms organizacijoms teikti bazines (aukšto naudojimo dažnumo, žemo sudėtingumo) kultūros paslaugas vietos lygmeniu	Sukurtų kultūros paslaugų skaičius, vnt. (2025 m.)	KC, Biblioteka, VšĮ „Raudondvario dvaras“, Bendruomeninių veiklų koordinorius
	Parengti įvairių poreikių turinčių gyventojų aptarnavimo kultūros įstaigose, renginiuose rekomendacijas	Sukurtos aptarnavimo rekomendacijos, vnt. (2024 m.)	KŠSS
	Sukurti kultūros paslaugų paketus senjorams	Sukurtų paslaugų paketų skaičius, vnt. (2026 m.)	KC, Biblioteka, Muziejus
	Įvertinti pavėžėjimo paslaugos į kultūros renginius poreikį	Atlikta gyventojų poreikių apklausa, vnt. (2022, 2024, 2026)	KC, Biblioteka, Muziejus, VšĮ „Raudondvario

		m.)	dvaras“
3.2. Uždavinys – užtikrinti kultūros įstaigų ir jų teikiamų paslaugų prieinamumą visiems rajono gyventojams ir svečiams (įskaitant visus turinčius mažiau galimybių dėl negalios, sveikatos problemų, socialinių, ekonominių ir kitų iššūkių).	Atnaujinti visų kultūros įstaigų infrastruktūrą (pritaikant vartotojams su negalia, šeimoms su vaikais)	Atnaujintų įstaigų sk., vnt. (2027 m.)	KC, Biblioteka, Muziejus
	Suskaitmeninti rajono kultūros paslaugas	Suskaitmenintų paslaugų sk., vnt. (2027 m.)	KC, Biblioteka, Muziejus, VšĮ „Raudondvario dvaras“
	Atlikti gyventojų kultūrinių poreikių tyrimą	Atliktų tyrimų sk., vnt. (kas 2 metus)	KŠSS
3.3. Uždavinys – sustiprinti bendruomeninę kultūrą, mėgėjų meną, skatinti tarpkultūrinį dialogą, subkultūrinę įvairovę ir jaunimo įtrauktį į kultūros kūrimą ir vartojimą, atminties aktualizavimo bei bendradarbiavimo tarp kartų projektus.	Skatinti Kauno rajono savivaldybės kultūros organizacijų, meno mėgėjų kolektyvų, atskirų menininkų jungtines veiklas, meistriškumo stovyklas	Jungtinių veiklų sk., vnt. (2027 m.)	KC, Biblioteka, Muziejus, VšĮ „Raudondvario dvaras“, Garliavos meno mokykla
	Skatinti etninės kultūros, subkultūrų ir tarpkultūrinių veiklų vystymą Kauno rajono savivaldybės teritorijoje	Sukurtų ir įgyvendintų veiklų sk., vnt. (2027 m.)	KC, Biblioteka, Muziejus, VšĮ „Raudondvario dvaras“, Garliavos meno mokykla
	Kurti ir įgyvendinti projektus su bendruomenėmis, susijusius su atminties, paveldo išsaugojimu ir naudojimu kultūros paslaugoms teikti, siekiant efektyvesnio paveldo kaip išteklių naudojimo	Sukurtų ir įgyvendintų projektų skaičius, vnt. (2027 m.)	KC, Biblioteka, Muziejus, VšĮ „Raudondvario dvaras“
Sumanus kultūros įstaigų tinklo, gamtinės aplinkos bei infrastruktūros plėtojimas			
4. Tikslas – užtikrinti kultūros įstaigų priežiūrą, tvarų naudojimą ir infrastruktūros plėtrą, bei aktualizuoti kultūros paveldą			

4.1. Uždavinys – įveikinti kultūros paslaugų infrastruktūrą turizmui, kultūrai, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai.	Nustatyti funkcijų sujungimo, daugiafunkciškumo ir infrastruktūros bendro valdymo ir dalijimosi principų įdiegimo poreikį ir sukurti infrastruktūros valdymo ir dalijimosi modelį	Atliktas įstaigų poreikio vertinimas, sukurtas infrastruktūros valdymo ir dalijimosi modelis, vnt. (2024 m.)	KŠSS
	Sukurti kultūros srities intranetą – kultūros įstaigų vidinę e.erdvę	Sukurta intraneto sistema, vnt. (2027 m.)	KŠSS
	Inventorizuoti nematerialaus kultūros paveldo vertybes ir išsaugoti jas skaitmeninant	Suinventorizuotų ir suskaitmenintų nematerialaus kultūros paveldo vertybių sk., vnt. (2027 m.)	Muziejus
	Kurti Kauno r. nematerialaus kultūros paveldo sąvadą	Įtrauktų paraiškų sk. (Kas 2 metus)	Kultūros centrai
	Sukurti edukacines programas ir paslaugas kultūriniam turizmui	Edukacinių programų ir paslaugų sk., vnt. (2023 m.)	KC, Biblioteka, Muziejus, VšĮ „Raudondvario dvaras“
	4.2. Uždavinys – gerinti viešųjų erdvių infrastruktūrą, pritaikant ją gyventojų aktyviam poilsiui, pramoginei kultūrai, kūrybiškiems verslams.	Pritaikyti Kačerginės, Kulautuvos ir Zapyškio kurortinės teritorijos rekreacinę infrastruktūrą kultūros veikloms	Pritaikytų infrastruktūros objektų skaičius, vnt. (2026 m.)
Įveikinti objektą „Nemuno 7“		Parengtas kultūros priemonių planas iki 2027 m., vnt. (2023 m.)	KŠSS
Skatinti kūrybiškos vietokūros veiklas įtraukiant bendruomenes		Inicijuotų kūrybiškos vietokūros projektų skaičius, vnt. (2027 m.)	KC, Biblioteka, Muziejus, VšĮ „Raudondvario dvaras“
4.3. Uždavinys – planuoti ir užtikrinti	Nustatyti infrastruktūros šiuolaikinei kultūrai,	Atliktas poreikio vertinimas, vnt.	KŠSS

šiuolaikinei kultūrai, švietimui ir turizmui būtinos infrastruktūros (ekspozicinių erdvių šiuolaikiniam menui, dizainui, IT renginiams, nepriklausomos scenos menų platformos) atsiradimą ir funkcionavimą.	švietimui ir turizmui poreikį	(2026 m.)	
	Pritaikyti infrastruktūros valdymo ir dalijimosi modelį, apimančią šiuolaikinių technologijų išbandymo galimybes	Pritaikytas infrastruktūros valdymo ir dalijimosi modelis, vnt. (2025 m.)	KŠSS
4.4. Uždavinys – paskatinti tvarų, su vietos paveldu ir bendruomene susietą ir su kultūrinėmis ekosistemomis sąveikaujantį turizmo modelį.	Įdiegti kultūrinio turizmo priemonės, susietas su rajono kultūros ir meno įstaigų, vietos bendruomenių teikiamomis paslaugomis	Sukurtų priemonių skaičius, vnt. (2027 m.)	TVIC KC, Muziejus, VšĮ „Raudondvario dvaras“, Biblioteka, Garliavos meno mokykla

Kauno rajono savivaldybės kultūros strategijos įgyvendinimo nuostatos

Kauno rajono savivaldybės 2022–2027 metų kultūros strategijoje (KS) yra numatyti 3 prioritetai, 4 tikslai, 15 uždavinių ir 42 priemonės.

Kauno rajono savivaldybės 2022–2027 metų kultūros strategijai įgyvendinti bus naudojamos savivaldybės biudžeto, valstybės biudžeto, Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir kitos lėšos, kurios apima privačias lėšas, kitų finansavimo mechanizmų lėšas ir t. t.

Už Kauno rajono savivaldybės kultūros strategijos 2022–2027 metų įgyvendinimą atsakinga Kauno rajono savivaldybės administracija, Kauno rajono kultūros įstaigos, daugiaviečiai centrai, Turizmo ir verslo informacijos centras bei Švietimo centras.

Už KS įgyvendinimą atsakingų institucijų / įstaigų vaidmenys:

Kauno rajono savivaldybės taryba priima sprendimus dėl kultūros politikos formavimo ir įgyvendinimo Kauno rajono savivaldybės teritorijoje:

- Tvirtina parengtą Kauno rajono kultūros strategiją.

Kauno rajono savivaldybės administracijos (toliau – KRSA) Kultūros, švietimo ir sporto skyrius – pagrindinę KS įgyvendinimo funkciją atliekantis struktūrinis KRSA padalinys:

- Teikia pasiūlymus dėl KS priemonių plano Kauno rajono savivaldybės tarybai ir atsakingiems koordinatoriams / vykdytojams dėl rajono KS priemonių plano įgyvendinimo, dalyvauja sudarant atsakingų koordinatorių / vykdytojų KS priemonėms įgyvendinti reikalingus veiklos planus;
- Renka duomenis apie poveikio, rezultato, produkto rodiklius, svarsto už KS priemonių įgyvendinimą atsakingų koordinatorių / vykdytojų pasiūlymus ir atlieka kultūros srities raidos analizę. Teikia pasiūlymus dėl KS priemonių įgyvendinimo atsakingiems koordinatoriams / vykdytojams;
- Teikia KRSA duomenis apie KS nustatytų rodiklių pasiekimą;
- Stebi nacionaliniame ir regioniniame kontekste vykstančius su KS įgyvendinimu susijusius procesus ir teikia pasiūlymus už KS įgyvendinimą atsakingoms institucijoms ir įstaigoms.

Atsakingi koordinatoriai / vykdytojai – už KS priemonių įgyvendinimą atsakingos įstaigos, institucijos:

- Planuoja KS priemonėms įgyvendinti reikalingas veiklas;
- Formuoja numatytoms veikloms įgyvendinti reikalingų finansinių, žmogiškųjų ir infrastruktūros išteklių poreikį;
- Įgyvendinta KS priemonių veiklos planuose numatytas veiklas;
- Teikia Kultūros, švietimo ir sporto skyriui informaciją apie įgyvendintas veiklas.
- Teikia pasiūlymus dėl KS priemonių įgyvendinimo.

2-ame Priede pateikiama Kauno rajono KS įgyvendinimo kalendorinio grafiko forma.

Kauno rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo priežiūros sistemos apraše yra pateikiama trijų lygių kiekybinių ir kokybinių vertinimo rodiklių sistema. Ją sudaro:

1) efekto arba vizijos rodikliai parodo SPP įgyvendinimo poveikį savivaldybės raidai ir artėjimą prie vizijos bei naudą, kurią gauna visuomenė;

2) rezultato arba prioritetų / tikslų vertinimo rodikliai rodo ilgalaikius SPP įgyvendinimo rezultatus bei naudą, kurią gauna prioriteto / tikslo įgyvendinimo naudos gavėjai;

3) produkto arba uždavinių vertinimo rodikliai rodo, kokie materialiniai ar intelektualiniai produktai ir (ar) paslaugos bus sukurtos / atsiradusios, įgyvendinus uždavinį.

Toliau pateikiamos sąsajos tarp minėto plėtros plano ir naujai parengtos KS prioritetų, uždavinių ir tikslų.

Prioritetai ir tikslai (iš Kauno rajono strateginio plėtros plano)		Prioritetai ir tikslai (nustatyti Kultūros strategijai)	
Aukšta gyvenimo kokybė socialiai atsakingame rajone		Kultūros paslaugų kokybės gerinimas	
1.2. Tikslas. Turizmo plėtra, kultūros ir gamtos paveldo įveiklinimas	1.2.1. uždavinys. Plėsti ir atnaujinti turizmo paslaugų infrastruktūrą. 1.2.2. uždavinys. Gerinti turizmo paslaugų kokybę ir prieinamumą, didinti jų įvairovę. 1.2.3. uždavinys. Pritaikyti gamtos ir kultūros paveldo objektus turizmui, kultūrai, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai vykdyti.	1. Tikslas. Stiprinti kultūros paslaugų kokybę	1.1. Uždavinys – sustiprinti profesionalaus meno sklaidos organizavimą bei vykdyti jos įgyvendinimo monitoringą. 1.2. Uždavinys – užtikrinti kultūros institucijų teikiamų paslaugų įvairovę ir kokybę bei kurti naujas, inovatyvias paslaugas. 1.3. Uždavinys – skatinti jaunųjų menininkų, kūrėjų iniciatyvas bei remti jaunimo kultūros renginius. 1.4. Uždavinys – skatinti kultūros darbuotojų kompetencijų kėlimą.
		Kultūros prieinamumo gerinimas bei bendruomeniškumo ir pilietinės visuomenės stiprinimas	
2.3. Tikslas. Kultūrinės veiklos puoselėjimas, gyventojų įtraukimas į kultūrinę veiklą	2.3.2. uždavinys. Sudaryti bendruomenei sąlygas dalyvauti kultūrinėje veikloje ir kultūros vyksme	2. Tikslas. Stiprinti kultūros įstaigų ir nevyriausybinių bei verslo organizacijų	2.1. Uždavinys – didinti informacijos apie kultūros vyksmą, paveldą, sklaidą komunikaciją 2.2. Uždavinys – skatinti

		<p>bendradarbiavimą, mažinant kultūrinę atskirtį ir netolygumus</p>	<p>savanorystės bei moksleivių ir studentų praktikos formas kultūros įstaigų veikloje.</p> <p>2.3. Uždavinys – kurti kultūros ir meno edukacijas, integralias su švietimo turiniu bei vykdyti jų įgyvendinimą muziejuose, teatruose, bibliotekose ir kitose neformaliose erdvėse.</p> <p>2.4. Uždavinys – paskatinti kultūros ir švietimo, mokslo, socialinių paslaugų, kultūros ir verslo sričių bendradarbiavimą įgyvendinant bendrus projektus.</p>
		<p>3. Tikslas. Skatinti gyventojus kurti ir dalyvauti kultūroje bei formuoti savo tapatumą kuriančios bendruomenės mąstymą ir pilietiškumą</p>	<p>3.1. Uždavinys – didinti gyventojų įtrauktį į kultūrinį gyvenimą, skatinti kultūros decentralizaciją, užtikrinant galimybes dalyvauti kultūroje kiekvienoje rajono seniūnijoje.</p> <p>3.2. Uždavinys – užtikrinti kultūros įstaigų ir jų teikiamų paslaugų prieinamumą visiems rajono gyventojams ir svečiams (įskaitant visus turinčius mažiau galimybių dėl negalios, sveikatos problemų, socialinių, ekonominių ir kitų iššūkių), diegiant universalus dizaino sprendinius kultūros paveldo objektuose, kompleksiniuose objektuose bei vietovėse.</p> <p>3.3. Uždavinys – sustiprinti bendruomeninę kultūrą, mėgėjų meną, skatinti tarpkultūrinį dialogą, subkultūrinę įvairovę ir jaunimo įtrauktį į kultūros kūrimą ir vartojimą, atminties</p>

			aktualizavimo bei bendradarbiavimo tarp kartų projektus.
Pasiekiamas ir žalesnis rajonas su išvystyta infrastruktūra		Sumanus kultūros įstaigų tinklo, gamtinės aplinkos bei infrastruktūros plėtojimas	
2.3. Tikslas. Kultūrinės veiklos puoselėjimas, gyventojų įtraukimas į kultūrinę veiklą	2.3.1. uždavinys. Įveikinti kultūros paslaugų infrastruktūrą turizmui, kultūrai, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai.	4. Tikslas. Užtikrinti kultūros įstaigų, kultūros paveldo priežiūrą ir tvarų naudojimą bei infrastruktūros plėtrą	4.1. Uždavinys – įveikinti kultūros paslaugų infrastruktūrą turizmui, kultūrai, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai. 4.2. Uždavinys – gerinti viešųjų erdvių infrastruktūrą, pritaikant ją gyventojų aktyviam poilsiui, pramoginei kultūrai, kūrybiškiems verslams. 4.3. Uždavinys – planuoti ir užtikrinti šiuolaikinei kultūrai, švietimui ir turizmui būtinas infrastruktūros (ekspozicinių erdvių šiuolaikiniam menui, dizainui, IT renginiams, nepriklausomos scenos menų platformos) atsiradimą ir funkcionavimą. 4.4. Uždavinys – paskatinti tvarų, su vietos paveldu ir bendruomene susietą ir su kultūrinėmis ekosistemomis sąveikaujantį turizmo modelį
1.2. Tikslas. Turizmo plėtra, kultūros ir gamtos paveldo įveiklinimas	1.2.1. uždavinys. Plėsti ir atnaujinti turizmo paslaugų infrastruktūrą. 1.2.2. uždavinys. Gerinti turizmo paslaugų kokybę ir prieinamumą, didinti jų įvairovę. 1.2.3. uždavinys. Pritaikyti gamtos ir kultūros paveldo objektus turizmui, kultūrai, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai vykdyti.		

Nustačius šias sąsajas, lentelėje pateikiami atnaujinti Kauno rajono savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plane pateikti rodikliai:

2.3. tikslas. Kultūrinės veiklos puoselėjimas, gyventojų įtraukimas į kultūrinę veiklą				
Kauno r. sav. veikiančių meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičiaus, tenkančio 1000-čiui gyv.,	Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos nacionalinis	89 % (2018 m. duomenys)	80,4 % (2020 m.)	100 % (2027 m.)

santykis su šalies rodikliu (%)	kultūros centras			
Kauno r. sav. kultūros įstaigose vykusių kultūros renginių skaičius (vnt.)	Lietuvos nacionalinis kultūros centras	1536 vnt. (2018 m. duomenys)	1522 vnt. (2021 m.)	≥1536 vnt. (2027 m.)
2.3.1. uždavinys. Įveikinti kultūros paslaugų infrastruktūrą turizmui, kultūrai, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai				
Atnaujintų kultūros įstaigų skaičius Kauno r. sav. (vnt. per laikotarpį)	KRSA	–	2 vnt. (2021 m.)	5 vnt. (2022–2027 m.)
2.3.2. uždavinys. Sudaryti bendruomenei sąlygas dalyvauti kultūrinėje veikloje ir kultūros vyksme				
Kauno r. sav. kultūros įstaigose vykusių kultūros renginių dalyvių, tenkančių 1000-čiui gyv., skaičiaus santykis su šalies rodikliu (%)	Lietuvos nacionalinis kultūros centras	75 % (2018 m.)	119,24 % (2020 m.)	≥90 % – labai gerai (2027 m.)
1.2. tikslas. Turizmo plėtra, kultūros ir gamtos paveldo įveiklinimas				
Kauno r. sav. apsilankusių užsienio turistų skaičiaus dalis nuo visų apsilankusių turistų skaičiaus (%) (vertinami Kauno rajono TVIC apsilankę turistai)	Kauno rajono TVIC	9 % (2018 m.)	0,1 % (2021 m.)	20 % (2027 m.)
1.2.1. uždavinys. Plėsti ir atnaujinti turizmo paslaugų infrastruktūrą				
Kauno r. sav. apgyvendinimo įstaigose apgyvendintų turistų skaičius (tūkst. asmenų)	Lietuvos statistikos departamentas	25,8 tūkst. asm. (2018 m.)	16,144 tūkst. asm. (2020 m.)	35,0 tūkst. asm. (2027 m.)
1.2.2. uždavinys. Gerinti turizmo paslaugų kokybę ir prieinamumą, didinti jų įvairovę				
Media įrankių (spauda, radijo laidos, TV reportažai, socialiniai tinklai, reklama LED ekranuose, interneto svetainės, mobiliosios programėlės, kt.), kuriais	Kauno rajono TVIC	305 vnt. (2018 m.)	361 vnt. (2021 m.)	500 vnt. (2027 m.)

buvo viešintas Kauno r. sav. turizmo sektorius, skaičius (vnt.)				
1.2.3. uždavinys. Pritaikyti gamtos ir kultūros paveldo objektus turizmui, kultūrai, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai vykdyti				
Kauno r. sav. naujai sutvarkytų, įrengtų ir pritaiktų lankymui savivaldybės kultūros ir gamtos paveldo objektų bei teritorijų skaičius (vnt. per laikotarpį)	KRSA		6 vnt. (2021 m.)	7 vnt. (2022–2027 m.)
3.4. tikslas. Kitos rajono viešosios infrastruktūros vystymas ir plėtra				
Labai gerai ir gerai įvertinusių Kauno r. sav. administracijos seniūnijų darbą gyventojų dalis (%) (apklausos būdu)	KRSA		67 % (2021 m.)	70 % (2027 m.)
3.4.1. uždavinys. Gerinti savivaldybės teikiamų viešosios infrastruktūros paslaugų kokybę				
Sutvarkytų ir prižiūrimų teritorijų plotas Kauno r. sav. seniūnijose (ha)	KRSA	809,92 ha (2018 m.)	809,92 ha (2021 m.)	Nemažėjantis (2027 m.)
Įgyvendintų kompleksinės plėtros ir atnaujinimo projektų skaičius Kauno r. sav. (vnt. per laikotarpį)	KRSA	–	–	3 vnt. (2022–2027 m.)

PRIEDAS

Kauno rajono KS įgyvendinimo kalendorinis grafikas

NR.	ATSAKINGAS VEIKĖJAS	VEIKSMAS	TERMINAS	TVIRTINANTI INSTITUCIJA
1.	Už atskirų veiklų, reikalingų KS priemonėms įgyvendinti, vykdymą atsakingi	Už atskirų veiklų, reikalingų KS priemonėms įgyvendinti vykdymą atsakingi koordinatoriai / vykdytojai pateikia informaciją Kultūros,	__ m. __ mėn. __ d.	Kauno rajono Kultūros, švietimo ir sporto skyrius

	koordinatoriai / vykdytojai	švietimo ir sporto skyriui apie veiklų įgyvendinimą.		
2.	Kultūros, švietimo ir sporto skyrius	Kultūros, švietimo ir sporto skyrius, apibendrinęs atsakingų vykdytojų / koordinatorių pateiktą informaciją, Kauno rajono savivaldybės tarybai pateikia užpildytą metinę ataskaitą, kurią sudaro priemonių vykdymo ataskaita ir prioritetų, tikslų, uždavinių rodiklių pasiekimo ataskaita	__ m. __ mėn. __ d.	Kauno rajono savivaldybės taryba
3.	Kauno rajono savivaldybės taryba	Kauno rajono savivaldybės taryba, susipažinusi su pateikta ataskaita, ją tvirtina, gali teikti išvadas ir rekomendacijas dėl tolesnio KS vykdymo.	__ m. __ mėn. __ d.	